

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет Р. Н. С. за місяць Цвітень 1910

Від. 34. Корбеляк Яков, ум. 11,3, '10	\$ 1000.00
136 Коштива Михайло, ум. 15,3, '10	1000.00
9. Пац Михайло, 24,3, '10	1000.00
120. Закевич Іван, 29,3, '10	1000.00
92. Білоус Войтко, 19,3, '10	1000.00
91. Бабій Петро, 31,3, '10	1000.00
187. Павлик Николай, ум. 3,4, '10	1000.00
165. Галантий Маріяна, ж. Андр. 9,4, '10	400.00
128. Возняк Анна, ж. Івана, ум. 18,4, '10	400.00
1. Воргач Параска, ж. Теодора 27,4, '10	400.00
1. Федорчак Никола, запомога,	100.00
2. Хомяк Іван, запомога,	200.00
Виплачено запомоги на суму	\$8.500.00
Платня головних урядників за Цвітень	190.00
Адміністрація Союзу за Цвітень	267.65
Весь розхід виносить	\$8,957.65

Розмет платить 11,973 членів на ціле посмертне (кождий по 70 цнт.) і 1744 членів на пів посмертного (кождий по 35 цнт.)

Крім того кождий член платить за орган „Р. Н. Союзу“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Відних по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 84 цнт. а на половину посмертного 49 центів.

А. Шаршнь, гол. касир. С. Ядловський, гол. секр.
Дн. Катігула, гол. предсд.

Підлота православних.

(Дальше).

В першій частині статі під висше наведеним заголовком була по коротким вступі бесіда про те, яке є відношене між церквою а державою в Америці та яким способом організують ся різні тутешні церкви, аби найти правну охорону сьвітської власті; іменно було там сказано, що для забезпечення собі охорони державних законів американські церкви інкорпоруєть ся після поодиноких стейтій. Відтак була там мова, що в Нью-Йоркській стейті була російська, православна церква заїнкорпорована в той спосіб, що кураторами і правними її представителями були російські, політичні чиновники, а саме, російський амбасадор в Вашингтоні і російський генеральний конзуль в Нью-Йорку. В кінці була там згадка, що російські батюшки, відчуваючи невластивість такого стану річи, поставили змінити в де-чім корпоративні закони своєї церкви в згаданім стейті і в тій цілі внесли вони до Легіслятури в Олбани, Н. Й. відповідне предложенє. Се було в передпосліднім числі „Свободи“. — Тепер ідемо далше.

Само собою розуміть ся, що про зміни, які вводять згадане предложенє до дотеперішних корпоративних законів російської церкви в стейті Нью-Йорк, а які дотикають ся самої російської церкви, ми не будемо много говорити тому, бо се, так сказати, внутренна справа православної церкви; ми натякнемо лиш кількома словами, що головна зміна, яку впроваджує се предложенє є та, що російські батюшки скинули амбасадора і генерального конзуля з уряду церковних кураторів, а натомість по приміру римо-кат. Церкви поставили такими кураторами дієцезального архієпископа або єпископа, дієцезального декана (благочинного як прим.: Арсеній, замітка складача), пароха додочної церкви і двох людей сьвітських, котрих вибирають згадані духовні чини.

Про що ми хочемо трошки ширше поговорити, то про сю небезпеку, яка була-б вийшла для нашої церкви в Нью-Йоркській стейті, колиб се предложенє

до корпоративних законів православної церкви було перейшло через Легіслятуру згаданого стейту в тім виді, в яким воно було первісно внесенє. Просимо шан. читачів послухати, в чім полягала ся небезпека для нашої церкви.

В попередній часті отесї статі було, сказано, що офіційально називала ся до тепер російська церква в стейті Нью-Йорк: „Християнсько-православна-католицька церква Східного віроісповіданя“. Мимоходом кажучи, ся назва є дивовижна і в своїм роді одинока, бо російської церкви не йменує так ані „Сьвятійший Всеросійський Синод“ в Петербурзі, ані навіть такий „батько“ і „столи“ православія в Америці, яким був небіщик Товт. Іменно Синод називає в своїх урядових документах російську церкву так: „православна-католицька-грекоросійська Церква“, а неб. Товт у своїм глушім і повнім плюгаветва катихизмі „Гдѣ искати (глядати) правду?“ послугуєть ся назвою: „Православно-католицька Восточно-греческо-російська Сьвята Церква“. По як би там і не називалась та російська церква, а православні батюшки постановили змінити в горі згадану офіційальну назву своєї церкви в Нью-Йоркській стейті і хотіли первісно її назвати так: „Сьвята, православна, греко-католицька, апостольська Церква“. По англійськи: „Holy Orthodox Greek Catholic Apostolic Church“.

Як порівнаємо тепер стару назву православної церкви в стейті Нью-Йорк з назвою новою, то побачимо, що у новій назві бракуєть деякі слова із старої назви, а деякі знов слова у тій новій назві додані. Найважнійший-же додаток до сеї нової назви, то се маленьке і на перший погляд невинне слівце „греко“ в полученю „католицька“ (греко-католицька). Тай чому, питаєть ся, заміряли православні батюшки назвати свою церкву в Нью-Йоркській стейті між иншим також і тим словом „греко-католицька“? Чом не хотіли вони назвати своєї церкви „греко-російська“ або „греческо-російська“, як се чинить Сьвятійший Синод в Петербурзі або їх „столи“ неб. Товт, лиш конче „греко-католицька“? Га, тому, бачите, бо в тій назві „греко-католицький“ мали православні батюшки свою ціль, бо через ту назву хотіли вони підсадитись під наші церкви в стейті Нью-Йорк. Та як? — може хто спитатись. А ось так:

Як звісно, між нашим народом в деяких сторонах в старім краю як і в Америці дуже ще лютить ся зараза москвофільства. Нам Іван або Гриць, якого звичайно затуманили москвофільські проводирі, любить нераз на ціле горло кричати, що він не Русин, лишє „руський“ се-то Москаль і за ту свою „руськість“ він дав би ся зарізати. А у нас так воно якось є, що хто під політичним зглядом тягне до Росії, той і зглядом релігійним тягнути-ме до російської церкви, хоч політичні переконання не повинні-б зовсім впливати на переконання релігійні. І се правило, що кождий москвофіль є душею схизматик, стосуєть ся так до інтелігента, навіть сьвященника, як і до простолюдина. Примір сего бачимо хоч би тепер в старім краю. — З другої сторони звісна се річ, що нашого неосьвіченого або мало осьвіченого чоловіка дуже легко збаламутити. В старім краю використовують ся його духову слабість різні пани і підпанки в часі виборів, а в Америці є та слабість нашого брата дуже на руку російським батюшкам і їх агентам.

Подумаймо собі тепер таку москвофільством заражену або збаламучену парохію в Америці, або радше в нашім випадку в стейті Нью-Йорк, де церква є записана на цілу громаду, а церковний комітет (trustees) становлять рянї москвофіли або самі хруні. Припустім далше, що в такій парохії ведеть ся між сьвяще-

ником а комітетом борба, котра звичайно все кінчить ся так, що церковний комітет вигризас свого сьвященника. Не треба й мабуть говорити, що за увесь той час, як панує в тій парохії неспокій, православні батюшки будьто самі будьто через своїх метких агентів не спускають її з ока, лишє долявають оливи до огню і заходять ріжними способами коло членів церковного комітету, щоби їх як вже не всіх, то бодай частину підробити зовсім на своє копито. Як врешті опорожнить ся така наша парохія, то перекабачені ними члени комітету покликують до себе бородастого батюшку. Сей заїздає і „котьчить“. По між членами комітету можуть находити ся ще й такі, що хочуть свого гр. кат. сьвященника а не православного бородага. Та природно, що батюшка мирною дорогою вступитись не хоче; отже розпочинаєть ся процес. Щоби рішити, по котрій стороні слухність, допитуєть ся судія обох сторін, що вони за одні, якої вони віри тай може зажадати, щоби йому предложити якісь церковні документи.

Розуміть ся, що противники батюшки заявляють, що вони є греко-католиками та що в урядових документах (deed і charter) називаєть ся їх церква „церквою гр.-католицькою“. З другої однак сторони і прихильники батюшки кажуть, що й вони є гр.-католиками, бож та сама назва по ухваленю згаданого нами предложеня містила-б ся в урядових документах російсько-православних церковей. Судія, бачучи, що одні і другі дуть ся безогрібно, бо вони належать до одної і той самої церкви, значить, гр.-католицької, рішає справу в користь тих, що стоять при батюшці, тимпаче, що американські суди беруть з правила сьвященника в оборону. Сторона противна батюшці моглаб покликуватись на се, що їх церква називаєть ся лишє „гр.-католицька“, що отже в назві їх церкви нема таких слів як „сьвята“, „апостольська“ і „православна“ та се мабуть не помогло-б, бож прецінь кожда церква присвоєє собі сі знамена, що вона є сьвята, апостольська і православна в питоменнім собі розуміню сего слова, і тут рішаючою була-б ся коротка назва „церква гр.-католицька“ спільна для одної і другої церкви.

Впрочім, запалені сторонники батюшки могли-б присягнути в суді (щось подібне у нас вже трафлялось!), що між церквою, котра називаєть ся коротко: „гр.-католицька“, а церквою, що крім сеї назви „гр.-католицька“ має ще й назви: „сьвята, православна і апостольська“ нема жадної ріжниць, що се одна і та сама церква. Правда, що противники батюшки могли-б ще скликати парохіальний мітінг в тій справі, аби не дати церкви батюшці, но з другої сторони батюшка і його прихильники вмїли-б вже так коло справи походити, що на таким мітінгу вони мали-б за собою більшість голосів. І так хитро-мудро, невеликим коштом а до того й під покривом закону міг би російський батюшка осадовити ся на гр.-кат. руській парохії в стейті Нью-Йорк і треба-б було хіба надзвичайних і дуже коштовних заходів, щоби його з неї викурити. Годить ся нам ще тут зазначити, що ми брали під увагу лиш такий випадок, коли члени комітету даної церкви поділились що до сего, чи на їх парохію має прийти російський батюшка; коли-ж всі комітетові якоїсь церкви запросили-б його до себе, то ціла справа для такого батюшки не представляла б вже й найменшої трудности; він йшов би до неї так, як на парохію яка від свого основаня була православною.

Із того, що ми тут розповіли, стане мабуть кождому уважному читачеві ясно, чому то православні батюшки у своїм предложеню, яке вони були внесли до Легіслятури Нью-Йоркського стейту, хотіли доконче назвати свою церкву між иншим закож „греко-католицькою“. От тому, бачите, бо через присвоєє собі назви: „греко-католицький“ вони хотіли викликати „замішанє умів“ і підмінувати нашу церкву в згаданім стейті в самім її корені.

(Конець буде).

Микола Гоголь.

Затрачена грамота.

Билиця, розназана дячком в українського села.

— Так ви хочете, щоб я вам ще розказав про діда? Добре! — чому не потішити казкою? Ох, старовина, старовина! Що за радість, що за вітха найде на серце, коли почуєш про те, що давним-давно, — і року йому і місяця нема — діяло на світі! А як вмотаєть ся ще який родич, дід або прадід, — ну, тоді і рукою махне: бодай би я захлинувся за акафістом Великомуценія Варварі, коли не привиджуєть ся, будім то от-от сам все те робиш так, наче би вліз в прадідівську душу або прадідівська душа гуляє в тобі... Ні, а для мене такі гірші всього наші дівчата і молодіці; покажеш ся їм тільки на очі, так зараз: „Хомо Григоровичу! Хомо Григоровичу! а нуте, яку небудь страшну казочку! а нуте, нуте!“ тара-та-та, та-та-та, і пічнуть, і пічнуть... Розказати, то звісно, не штука, але загляньте, що дієть ся з ними опісля в постелі. Адже я знаю, що кожда дріжить як накрить ся, так наче би трясла нею пропасниця і рада би з головою влізти в свій кожух. Дранне вторнець миш або сама якнебудь зачіпить в коцюбу, — крий Боже — і душа в пятах. А на другий день, як би нічого й не було; чіпаєть ся знова: розкажи їй страшну казку тай тільки. Що-ж би таке там розказати? Доразу не прибіжить на думку... Так, розкажу вам, як відьми грали з покійним дідом в дурня. Тільки наперед прошу вас, люде добрі, не збивайте з пантелику, а то такий кисіль вийде, що сором буде і в рот узяти.

Покійний, треба вам знати, був не з простих за свого часу козаків. Знав і „твердо“ і „слово-титлу“ поставити. В сьвято відчече було „апостола“ так, що тепер і деякий попович нехай свідать ся. Ну, самі знаєте, що в тодішні часи, коли би зібрав гисменних з цілого Батурина (місто, столиця гетьманів), то не було би що й шапки підставляти, — в одну жменю можна би їх всіх узяти. Тож то й нічого дивувати ся, коли всякий, хто іно зустрінувся, кланявся як дідови мало не в пояс.

Задумав раз вельможний гетьман післати за чимсь до царіці грамоту. Тодішній полковий писар, — от, лихо його візьми, і привища не пригадаю... Віскряк не Віскряк, Мотузочка не Мотузочка, Голопунок не Голопунок... знаю тільки, що якось чудно починаєть ся се мудре прізвисьце, — прикликав до себе діда і сказав йому, що от посилає його сам гетьман гінець з грамотою до царіці. Дід не любив довго збирати ся: грамоту зашив в шапку, вивів коня, поцілував жінку і двох своїх, як сам він казав, поросят, з котрих один був рідний батько хоч би і мого брата, та зняв за собою таку куряву, наче би пятацяті хлопців задумало серед улиці бавити ся в „кашу“. На другий день, ще когуги не піяли четвертий раз, як дід вже був в Конотопі. На ту пору був там ярмарок: народу висипало ся по улицях стільки, що аж в очах темніло. Але що се було рано, то все дримало, простягнувши ся на землі. Коло корови лежав гуляка парібок з почервонілим носом як у снігура; дальше храпіла перекупка сидяча з крем'янами, синькою, обарінками і всякими дрібничками; під возом лежав циган; на возі з рибою — чумак; на самій дорозі розкинув ноги бородач-москаль з поясами і рукавицями... ну, всяка збиранина, звичайно як на ярмарку. Дід пристанув, щоби розглянути ся гаразд. Тимчасом по ятках почали про трохи рухати ся; жидівки почали побринькувати фляшками; то тут то там підвісі ся кружельцями дим, а запах горячих солодощів повів ся скрізь по майдані. Дідови прийшло на гадку, що у него нема ані кресала ані тютюну на поготові; от і пішов вештати ся по ярмарку. Але не вслів він пройти і двацять кроків — аж на стрічу йому Запорожець. Гуляка, з лиця видно! Червоні як огонь штани, ясний кольоровий пояс, а при боці шабля і люлька з мідяним цибухом по самі п'яти — Запорожець тай годі! Ех, народець! — стане було, випростуєть ся, поправить рукою молодецькі вуси, цокне підковами й ушкварить! Та ще й як ушкварить: ноги витинають танець як те веретено в бабиних руках; як вихор, вдарить рукою по всіх струнах бандурі, і зараз таки візьметь ся за підбоки та піде вам присідком, залетєть ся піснею — душа гуляє!... Ні, минули вже ті часи! не побачиш більше Запорожців! Так. От і стрінули ся. Слово за словом — або то багато треба, аби пізнати ся. Почали балакати так, що дід зовсім вже був забув про свою дорогу. Почали попівати як на весілю перед великим постом. Тільки, видно, вкінці навкучило бити горшки та кидати в людей грішми, а всеж і ярмаркови не вік стояти!

От умовили ся нові приятелі, щоби не розлучати ся та вибирати ся разом в дорогу. Було вже добре під вечір, коли вони виїхали в поле. Сонце пішло на супочиник; де-не-де горіли замісць него червоняві пасма; по полі мерехтіли ниви як червоні плахти чорнобрових молодіць. Нашому Запорожцеві зібрало ся на страшенну балачку. Дід та ще один гуляка, що приплів ся до них, подумали вже, чи не біс засів у него. І відки сього набрало ся. Історія та пригоди такі вже чудні, що дід кілька разів ловив ся за боки, і мало черево йому не трісло зі сьміху. Але в поли чим дальше тим більше смеркало ся, а разом з тим і молодецька бесіда ішла щораз більше не до ладу. А далі наш оповідач зовсім притих і здригав ся на найменший шелест.

— Еге, земляче, то ти не на жарти узв'язав числоти сови. Вже думаєш, як би то домів, та на піч.

— Перед вами нічо таїти ся, — сказав він і обернувся нараз та звернувшись на них недвижно свої очі: „А знаєте ви, що моя душа вже давно продана нечистому?“

— Ова, яке диво! Хто-ж на своїм віці не знав ся з нечистим? Тепер то й треба погуляти, як то кажуць, на прак!

— Гей, хлопці! погуляв би я, та сеї ночі останній час для молодця! Гей, братя, кликнув він, ударивши їх по руках: „гей, не видайте! не спіть одної ночі! Вік не забуду вашої приязни!“

— А чому-ж би не помогти чоловікови в такій біді? Дід сказав прямо, що скорше дасть собі відірзати оселедець з головя, як допустить чорта понюхати собачою мордою своєї християнської душі.

Наші козаки були би може іхали і далі, як би не було почорніло ціле небо, неначе чорним рязном вкрите; а в полі так потемніло як під овечим кожухом. З далека млітві тільки огник і зовні, чуваючи недалеко стайню, бігли скоро, насторошивши уха та вкочавши очі в темряву. Огник немов сунув ся до них і перед козаками показала ся коршма, похилена на один бік як та баба в розозі, що йде з веселих хрестин. В ті часи коршми були не тільки як тепер. Доброму чоловікови не тільки купити повернути, і дарити горлиці або тропака, — а то не було навіть де лягти, ко-

ли на голову заїде похміль, а ноги пічнуть писати: „покою он-по“. З надвору було повно уставлених чумацьких возів, а чумаки то порозвертали ся під повітками, в яслах, в сінях, або позгинали ся в каблучки і храпіли як коти. А шинкар сам один сидів перед каганцем і карбував собі на палочці, скільки квартал та всімко висушили чумацькі голови. Дід узв'язав третину ведра на трьох і пішов під повітку. Всі три полягали разом. Та не вслів він і повернутися, аж бачить: його земляки сплять уже як мерці. Розбудивши третього козака, що пристав до них, пригадав йому дід продану товаришеви обіцянку. Сей проснув ся, протер очі і знова заснув. Нічого робити, прийшло ся самому сторожити. Щоби чимнебудь розігнати сон, дід оглянув всі вози, пішов до коний, закурив люльку, прийшов назад і сів знова коло своїх. Скрізь було тихо так, що здавало ся, що й муха не пролетіла. От і здаєть ся йому, що зза сусіднього воза щось сіре показує роги... Тут очі почали йому злипати ся і він мусів що хвилини протирати їх кулаком та промивати осталою горівкою. Але як тільки вони трохи прояснювали ся, то зараз все зникало. Відтак, за хвилину, знова показуєть ся зпід воза якийсь чудовище... Дід витріщив очі, скільки міг; та проклята дримота все находила на нього: руки йому скостеніли, голова скогилася, і кріпкий сон знемів його так, що він повалив ся як убитий. Довго спав дід і як сонце припекло вже його порядно в обголений лоб, аж тоді скопив ся він на ноги. Протягнувши ся двічі та почувавши ся в спину, замітив він, що вже не було так багато возів як з везора. Чумаки, видно, забрали ся ще досвіта. До своїх, — козак спить, а Запорожця нема... Питати ся, — та ніхто знати не знає; одна тільки верхня свитка лежала на сім місці. Страх і думки обхопили діда. Пішов поглянути до коний, — нема ні його ні Запорожцевого. Що би се значило? Нехай, кажим: Запорожця узв'язав нечиста сила, але хто-ж коний? Розібравши все, дід змиркував, що певно чорт приходив гіршки, а що до пекла не близько, то він й узв'язав йому коня. Дуже боліло діда, що не додержав козацького слова. „Ну, — думає, — що робити, піду пішки: може як раз стріну по дорозі якого купця, що іхати-ме з ярмарку, та може вже як куплю коня.“ Іно вхопив ся за шапку — та бо й шапки нема. Сплеснув покійний дід руками, бо пригадав собі, що вчора ще вони поміняли ся із Запорожцем на якийсь час. А хто-ж більше вкраде як не нечистий! От тобі і гетьманський гостинець! От тобі й привіз грамоту до царіці! Тут дід почав чорта частувати такими прізвиськами, що гадаю, він не один раз тоді в пеклі захлинувся ся. Та люлька мало можемож; а потилицю скільки не чухав дід, ніяк не міг нічого придумати. Що тут почати? Кинув ся добирати чужого розуму: зібрав всіх добрих людей, що були тоді в шинку, — чумаків і простих заїзних та розказав, що так і так, що ось така то лучила ся біда. Чумаки довго думали, підперши батогами свої бороди, крутили головами і сказали, що не чували такого дива на хрещеним світі, щоби чорт вкрад гетьманську грамоту, а другі додали, що коли чорт або Москаль щонебудь вкрадуть, то „споминай як звали“. Один лише шинкар сидів мовчки в кутку. Дід і підступив до нього. Вже коли мовчить чоловік, то знати, зловив багато розумом. Іно, що шинкар не такий то був щедрий на слова і як би дід не поліз був до кишені за п'ятьма золотими, то даром простояв би перед ним.

— Я повчу тебе, як найти грамоту — сказав він — відводять його на бік.

В діда й на серці полекшало.

— Я бачу вже по очах — каже — що ти козак, не баба. Гляди-ж! Зараз за коршмою буде ворітка праворуч у ліс. Як іно стане в полі смеркати, щоби ти був уже готовий. В лісі живуть цигани і виходять із своїх нор кувати залізо в таку ніч, в яку тільки самі відьми їздять на своїх коцюбах. Що вони по правді виробляють, про те тобі не треба знати. Богато буде стукати по лісі, але ти не йди в ті сторони відки почувеш стук; а буде перед тобою мала доріжка біля обгорілого дерева: сею доріжкою іди, іди й іди... А стане тебе колоти терне, густа оршіяна дорогу засланяти — ти все іди, і як прийдеш до невеличкої річки, та аж тоді можеш зупинити ся. Там і побачиш, кого треба. Та не забудь набрати в кишені того, для чого й кішені зроблені... Ти розумієш, се добро і чорти і люди люблять“. Сказавши се, шинкар пішов у свій куттик і не хотів більше говорити ні слова.

Покійний дід був чоловік, — не з десятка боягузів; бувало стріне вовка, так і ловить прямо за хвіст; пройде з кулаками проміж козаків, — всі як грушки валють ся на землю. Але щось подірало його поза шкіру, коли увійшов в ліс у таку темну ніч. Хочби зівздохка на небі. Темно і глухо як в пивниці; тільки чути було, що далеко-далеко в горі, над головою, холодний вітер гуляв по верховіттю, дерева як піджмелені козацькі голови весело хитали ся та шелестіли листем п'яну мову. Аж десь повіяло таким холодом, що дід згадав і про свій овечий кожух та нараз, мов сто мотів застукотіло по лісі таким стуком, що у нього зазвеніло в голові, і наче лискавкою освітіло на хвилюк весь ліс. Дід зараз побачив доріжку, що пробивала ся проміж чагарник. Ось і обгоріле дерево і терневі корчі. Так, все так, як йому говорено; ні, не здурив шинкар. Одначе не зовсім мило було продиратися ся через колючі корчі; ще з роду не бачив він, аби прокляті колючки та сучки (гузи) так болуче драпали; майже за кожним кроком збирало ся йому на крик. Мало-по-малу добув ся він на просторе місце; скільки міг замітити, дерева рідли і ставали чим дальше такі широкі, яких дід не бачив і по той бік Польщі. Зирк, — поміж деревами блиснула і річка, чорна як гартована сталь. Довго стояв дід над берегом, розглядаючи ся на всі сторони. На другім березі горять огоні і — здаєть ся — туй-туй хоче погаснути, і знова відбиваєть ся в річці, — що тремтіла як польський шляхтич в козацьких лапах. Ось і місток! „Ну, туди хвіба одна тільки чортівська тарадайка пройде“. Але дід ступив сьміло і скорше був по тамтім боці ніж би инший вслів взяти нюх табаки. Аж тепер побачив, що коло огню сиділи люди та такі вам вродливі пика, що иншим разом, Бог знає чого не дав би, щоби лиш втічи від такого знакомства. Та тепер, нічо робити, треба запізнати ся. Ось дід і вклонив ся їм мало не в пояс: „Помагайбіг Вам, добрі люди!“ Хоч би один кивнув головою: сидять та мовчать і щось сиплють в огонь. Бачучи, що одно місце порожне, дід бей всяких короводів сів і собі. Сі красиві пика собі нічого — тай дід нічого. Довго сиділи мовчки. Дідови вже й надокучило; взв'язавши притиснути в кишені, добув люльку, поглянув довкола — ніхто не дивить ся на нього. „Уже, добродійство, будьте ласкаві: як би так, щоби наприклад сказати, тее...“ (дід бував в сьвітлі не мало, знав вже, як плести теревені, а при оказії, то хоч би і перед царем не застидав би ся) „щоб наприклад сказати, і себе не забути тай і вас не обидити, — люлька то в мене є, але сього, чим би її запалити, чорт

ма“. І на се хоч би слівце; тільки одна пика підсунула горючу головню прями́сінко дідови в лоб так, що як би був трохи не відхилив ся, то хто знає, чи не розпращав би ся був на віки з одним оком. А вкінці бачучи, що час марно минає, постановив, чи буде слухати того нечисте кодро чи ні — розказати цілу справу. Пика і уха наставили і лаби простягнули. Дід догадав ся, зібрав у жменю всі гроші, які мав при собі тай кинув ім в середину як собакам. Як іно кинув він гроші, всьо перед ним перемішало ся, земля задрожала і якось — він і сам не міг сього розказати — полав мало не в само пекло. „Батеньку рідний!“ охнув дід, роздививши ся гаразд. Що за чудовища! пика на пиці, як то кажуць, не видко! Відьом така сила, як то часом на Різдво насипле сьвіту: убрані, намальовані, словом як панночки на ярмарку. І всі, скільки їх там не було, немов п'яні відтанцювали якогось чортівського тропака. Куряву таку вам збили, що крий Господи! Дрож пройняла би хрещеного чоловіка, як би тільки побачив, як високо скакало тото чортівське насіне. На діда, мимо всього страху, напав сміх, коли побачив, як чорти з собачими мордами, на німецьких ніжках, вертячи хвостами, звивали ся коло відьом як парібки коло гарних дівчат, а музики товкли себе по щоках кулаками як по бубнах та свистали носами як сопілками. Як іно побачили діда, так зараз посунули до нього гурмою. Свинячі, собачі, козячі, дрохвині та свинячі морди — всі повитягали ся тай і лізуть цілувати ся. Дід аж сплюнув, така гідь його напала! Вкінці вхопили його і посадили за стіл завдовжки може з дороги від Конотопа до Батурина. „Ну, се ще не зовсім поганом“, подумав дід, побачивши на столі свинину, ковбаси, кришену цибулю з капустою і багато ріжних ласощів: „видно, диявольська зволоч не постить“. Дід таки — не завадить вам се знати, не покидав ся при оказії взяти дечого на зуби. Ів, небіщик, ласо, тому не запускав ся в розмову, присунув до себе миску з накраяним салом та вудженіном, взв'язав вилиці, трохи менші як вилиці, котрими господар бере сєно, взв'язав найбильший кусник, підставив шматок хліба, і, дивив, так і встромив в чужий рот, ось-ось над самим ухом, навіть чути, як чиясь морда жує і клямсає зубами на весь рот. Дід нічо: взв'язав другий кусник і ось, здаєть ся, і по губах мазнув, але знова не в своє горло. Втретє — знова помимо. Розглянув ся дід: забув і на страх і в чий лабах він находив ся, прискочив до відьом з криком: „Що ви Гродове кодро, задумали глузувати з мене чи що? Як не віддастьте таки сейчас моєї козацької шапки, то, щоб я став бисурманом, коли не поверну ваших свинячих рил на потилицю!“ Та не вслів він докінчити послідних слів, як всі почвари вискалили зуби і підняли такий регіт, що у діда аж на душі похололо.

„Гарно“, просіячала одна відьма, котру дід уважав за найстаршу над всіми тому, що вона мала найкрасшу маску. „Шапку я тобі віддам—повідає вона, але аж тоді як витраєш тричі в „дурня!“

Що робити? Козакови сісти з бабами та в „дурня“ грати! Дід непохочував, відмовляв ся, а в кінці таки сів. Принесли карти, такі замащені, якими у нас циганки виворожують женихів.

„Слухай же!“ закричала відьма вдруге, — „як хоч раз виграєш — твоя шапка; а як всі три останеш ся дурнем, то не прогнівай ся, але не тільки шапка, а може й сьвіта бильше не побачиш!“

„Роздавай, роздавай, оприче! Що вже буде, то й буде.“

Ось роздали і карти. Взв'язав дід свої в руки, — і дивитись не хочеть ся, такі погані: хоч би тобі на сьміх один козир (козир, значить сьвітна карта, адут). З масти найстарша десятка, а пари ні одної; а відьма все суне п'ятки. Прийшло ся остати дурнем. Іно дід вслів остати дурнем, аж тут зі всіх сторін заіржали, загавкали, захрункали всякі морди: „дурень, дурень, дурень!“

„А щоби ви потріскали, диявольське племя!“ — закричав дід, затикаючи собі пальцями уха. „Ну, — думає дід, — відьма підкинула; тепер я сам буду роздавати.“ Роздав; засьвітв'язав козира; подивив ся в карти: масть хоч куди, і козири є. З початку ішло діло як не треба красше; але відьма суне п'ятку з королями! Дід має в руці такі козири, — не думаючи багато, не гадаючи довго, забив всіх королів козирами.

„Ге, ге! се вже не по козацьки! А чим ти беш, земляче?“

„Як — чим? Козирами!“

„Може по вашому се й козарі, але по нашому ні!“

Зирк, — і справді проста масть. Що за чортівська справа! Прийшло ся вдруге бути дурнем, і чортівське кодро почало знова дерти горло: „дурень, дурень!“ так, що стіл дрівжав і карти скакали по столі. Дід розгорячив ся; роздав в останне. Знова іде гарно. Відьма знова суне п'ятку; дід забив її і забрав з колоди (колода, значить: талія) повну руку козирів.

„Зозир!“ — крикнув він, ударивши по столі картою так, що вона аж скруглила ся; відьма ніч не говорила, тільки забила козира вісімкою простої масти.

„А ти чим, старий дияволе, беш?“ Відьма підняла карту; під нею була проста шістька. „Ади, чортівська мана!“ — сказав дід і з досади вдарив що сили кулаком по столі. На щастє у відьми була кепська масть, а в діда як нарочно на сей час були пари. Став брати карти з колоди, але нема ради: таке драгте лізе в руки, що дід і руки опустив. В колоді вже ні одної карти. Вийшов вже так, не дивлячи ся, простою шістькою; відьма прийняла. „От тобі й на, а се що? Еге-ге! мабуць щось воно не так!“ От дід карти нишком під стіл і перекрестив; зирк, — а в нього в руці ас, король, козирний (сьвітний) хлопець, а він замісць шістьки кинув королеву. „Ну, дурень же я був“, гадає дід... „Зозирний король — каже! Що, — прийняла? А? — котлячий вироде, а аса не хочеш? Ось тобі ас, хлопець!“ Грім пішов по пеклі; відьму напали корчі, і — відки не взяла ся, — шапка бух дідови прями́сінко в лице. „Ні, сього мало!“ крикнув дід, набравши відьмаги та заложивши шапку. „Колі сейчас не стане переді мною мій лицарський кінь, то от, най мене грім побє на тім самім нечистім місці, коли я не перекрещу все всіх сьвятим хрестом!“ і вже був і руку підняв, як нараз затарахотіли перед ним кінські кости.

— „Ось тобі твій кінь!“

Заплакав бідняка, дивлячи ся на них, як мала дитина. Жаль старого товариша! „Дайте-ж мені якогонебудь коня, щоби я вібрав ся з вашого гнізда!“ Чорт дупнув канчуком і кінь як огонь заграв перед ним, а дід як птиця вилетів на нього.

Але страх напав його серед дороги, коли кінь, не слухаючи ні крику ні поводів, скавав через рови і болота. В яких тільки місцях він не був, — так дрож проймала його при самім оповідаю.

Глянув якось собі під ноги — і ще гірше перелякав ся: пропась, страшна круча! А чортівській звіроці ні гадки: прямо через неї. Дід держить ся; але й се нічо. Через пні, через купи полетів стрімголов у рив і так здарив ся на дні об землю, що здавало ся, і дух вигнало. А бодай нічо не пам'ятав, що діяло ся з ним в

сю хвилину; а як очунав трохи і розглянув ся, то вже було добре розвидніло ся; перед ним мелькали знаомі місця, і він лежав на стрісі своєї хати.

Перехрестив ся дід, коли зліз на долину. Що за чортове діло! Що за пропасть, які з чоловіком чуда діють ся! Зирк на руки, — всі в крові; глянув у бочку, що стояла з водою, а лице теж в крові. Обмив ся гаразд, щоб не злякати дітей, увійшов тихенько в хату; дивять ся, а діти тиснуть ся до нього назадгуз і ялякани показують йому пальцями, говорючи: „Гляди! гляди! мати, мов дурна скаче!“ і дійсно, баба сидить, заснувши перед гробенем, держить в руках веретено і заспана підскачує на лавці. Дід взяв її по тихоньки за руку і збудив. „Здорова була, жінко! що здорова ти?“ Вона довго дивилась, витрищавши очи, а в кінці вже й пізнала діда і розказала, як їй снило ся, що піч іздила по хаті, виганяючи геть лопатою горшки, цебрики... і чорт знає, що ще таке. „Ну, каже дід: тобі снило ся, а я таки бачив. Треба буде, бачу, освятити нашу хату, але тепер не маю часу!“ Сказавши се та віддихнувши трохи, дід дістав коня і вже не задержував ся ані в день ані в ночі, поки не займав на місце та не віддав грамоти самій парці. Там надивив ся дід на такі дива, що стало йому на довго опісля що розказувати. Як вела його в палати, такі високі, що як би десять хат поставив одну на другу, то і тоді може би ще не стало; як глянув він в одну кімнату — нема, в другу — нема, в третю — ще нема і в четвертій ще нема, аж в п'ятій, зирк: — сидить сама, в золотій короні, в сірій новісній святці, в червоних черевичках і золоті галушки їсть; як звелла йому насипати повну шапку „синиць“, як... та всього і не спам'ятає! Про свою біду з чортами дід і думати забув, а коли часом і хто згадав про се, то дід мовчав так, як би й не до нього говорило ся і треба було великого труду, щоб упросити його, аби розказав все, як було. І видно вже за кару, що не зібрав ся зараз таки посвятити хату, бабі що року, все в той сам час діяло ся таке диво, що танцює, бувало, тай тільки. За що не візьметь ся, ноги починають своє і так аж кортить її піти навприсідки.

ПРОЦЕС

православного ігум. Арсенія проти менаджера „Свободи“ Нон. Нирчова і її редактора Ант. Цурновського.

(Дальше).

12-го січня, 1909.

Продовжене розправи.

Покликано і по правилу присяжено Евгена Василенка яко свідка для оборони; він зізнавав через урядового товмача, як слідує:

Допитує п. Сніткін:

Пит.: Де ви мешкаєте? Відп.: В Олден Стейшен, Па.

Пит.: Чи ви мешкали коли в Мейфільд, Па.? Відп.: Так, я там мешкав.

Пит.: З ким мешкали ви в Мейфільд? Відп.: Я мешкав з п. Білуценком.

Пит.: Яке є ваше заняття? Відп.: Я єсьм токарем і різбарем.

Пит.: П. Василенко, чи ви знаєте Грицька Чалого? Відп.: Знаю, я дуже добре його знаю.

Пит.: З ким мешкали ви в Мейфільд? Відп.: Я мешкав з п. Білуценком.

Пит.: А чи знаєте ви, п. Василенко, Марію Криницьку? Відп.: Так, знаю.

Пит.: Де і коли стрітились ви з нею пораз перший? Відп.: Я здибав ся з нею перший раз около 17 або 18 червня.

Судія: В котрім році і де? Відп.: В 1908 р., в Мейфільд, в домі Білуценка.

Пит.: Чи тоді говорили ви дещо з Марією Криницькою? Відп.: Вона розмовляла з Білуценком і його женою.

Судія: Чи ви бачили її по раз перший в тім часі, як ви що їй сказали? Відп.: Так в тім часі.

П. Сніткін: Розкажіть тепер Судови і лаві присяглих про що вона говорила.

П. Гарван: Протестую проти сего, хіба, що допитуване оборонця зможе доказати, що в часі доказового поступованя заходила в її зізнанях суперечність; впрочім, коли се було перед червнем, то треба також доказати, що на се звернено увагу тих обжалованих.

Судія: Ну, він може доказати се пізнійше.

П. Гарван: Ні, се мусить він насамперед доказати, як то було в часі розправи Шерльока.

П. Сніткін: Оттут є розправа Шерльока. Покажіть, де воно там є, про що ви говорите. Наша оборона є така сама, яка там була.

Судія: Пропу хвилю заждати. Я не бачу причини, для чого-б мало ся дебатувати над сею справою. Марія Криницька сказала прецінь, що вона нічого не заявляла перед Мікрофоном.

П. Гарван: Се не є Мікрофон.

Судія: Я знаю, що се не Мікрофон, но Василенка покликано тут яко мнимого свідка розмови між Мікрофоном і Марією Криницькою. На сій підставі я ухилияю протест.

Відп.: Марія Криницька говорила Білуценкови і його жені, що вона просила його, аби взяв дитину на виховане.

П. Сніткін: Розкажіть дальше. Відп.: Вона говорила також, що ходила чотири рази до о. Арсенія та що він відмовив їй просьбі, аби дитину взяти до монастиря; а не хотів її взяти тому, бо ся дитина походила з монастиря і люде казали-б, що в монастири є якась фабрика дітей.

П. Сніткін: Розкажіть дальше. Відп.: Потім вона говорила, що хотіла оголосити се в часописях, може знайшли-б ся які люде, що змилюсередять ся над нею, над її нещастем, тай може-б взяли сю дитину на виховане.

П. Сніткін: Розкажіть дальше, що ще вона го-

ворила. Відп.: Відтак вона говорила, що дитина походила від Арсенія та що перший він діткнув ся її в часі посв'ячення цмнтаря в Сімсон.

П. Сніткін: Тепер розкажіть все, що вона говорила про о. Арсенія і про дитину. Відп.: Потім вона говорила, що після посв'ячення цмнтаря, як люде розійшли ся домів, о. Арсеній мав дати їй гроші, аби вона купила собі тікет на залізницю „но він змінив потім свій намір і сказав до мене: Ви лишите ся тут і поїдете повозкою разом зі мною.“

П. Сніткін: Йдіть дальше і розкажіть про все, що вона говорила. Відп.: „Потім як ми виїхали з Сімсона і вїхали в ліс, то о. Арсеній зачав питати ся мене, чи я маю якого парубія.“ Потім о. Арсеній говорив до неї: „Ви єсьте молоді і природа домагаєть ся свого.“ Відтак він почав трактувати її овочами, бананами і иншими річами і приголубив її до себе тай почав приглядати ся пончохам. Потім, як він пряглядав ся її пончохам, стиснув її за стегно і закинув одну ногу на неї і зробив теє.

П. Сніткін: Розкажіть дальше, що вона повідала. Відп.: Потім, як хрестили дитину, то вони говорили, що не знають імені батька тай не знають, як би похрестити дитину, но вони вибрали з азбуки букву „А“ і написали в книзі імя „Андрей.“

П. Сніткін: Говоріть дальше. Відп.: Потім вона говорила, що кумами при хресті був Шлянта і один учитель з Мейфільда. Дальше вона говорила, що коли дитину похрещено, то сьвященник, що її хрестив, допоминав ся о заплату. Но Шлянта тоді сказав: „Можете допоминати ся о гроші в монастири і нехай о. Арсеній за се заплатить.“

П. Сніткін: Розкажіть дальше. Відп.: Вже все.

П. Сніткін: Чи ви вже розказали все, що собі пригадуєте, що вона тоді говорила? Відп.: Вона нічого більше не говорила. Я розказав все, що Марія говорила в хаті Білуценка.

Пит.: Хто був тоді в тій кімнаті, в котрій вела ся така розмова між Марією а Білуценком і його женою? Відп.: В кімнаті був тоді Роман, який харчував ся у Білуценків, потім був Чалий і я.

Пит.: Се значить, крім Білуценка і його жени. Відп.: Так, а потім надійшов Білуценко.

Пит.: А що робив тоді Чалий, як Марія розказувала сю історію? Відп.: Він робив собі якісь записки на папери.

П. Сніткін: Тепер ви можете його допитувати.

Допитує п. Гарван:

Пит.: Де ви мешкаєте? Відп.: В Олден Стейшен.

Пит.: Як довго ви вже в Америці? Відп.: Від 6. липня, 1907 р.

Пит.: Від 6. липня, 1907 р.? Відп.: Так.

Пит.: Кудя ви пішли, як приїхали до Америка? Відп.: Я поїхав був до Оліфанту.

Пит.: Як довго ви там перебували? Відп.: 4 місяці.

Пит.: А потім де ви пішли? Відп.: Потім я пішов до Сімсона, де мав роботу при церкві; я єсьм токарем.

Пит.: Чи ви коли працювали в монастири? Відп.: Ні, я ніколи не робив в монастири.

Пит.: Чи ви прибирали собі коли инше імя? Відп.: Мене знали лише, як Евгена Василенка.

Пит.: Чи вас не знали коли під іменем Василь Москаль? Відп.: Дехто так мене називав тому, бо я походжу з Росії.

Судія: З котрих сторін Росії? Відп.: З Київя.

Пит.: Як далеко се від Москви? Відп.: Може так, як звідси до Чикаго.

Пит.: Як довго мали ви се імя, Василь Москаль? Відп.: Сніткін: Протестую проти сего питання, бо воно абсолютно невластиве, тай припускає стан фактів, на які нема доказу.

П. Гарван: Ну, то я дофаю питання. Я лишю сю справу так, як вона тепер представляєть ся.

Пит.: Чи ви привели Марію Криницьку до хати Білуценка? Відп.: Ні, вона сама там прийшла.

Пит.: А Чалий був там з нотаткою і олівцем, як вона прийшла, так чи ні? Відп.: Він мав папір і олівець.

Пит.: Чи ви знали, що вона мала прийти? Відп.: Ні, я не знав.

Пит.: В якім се було часі? Відп.: Около 6 год. з вечера.

Судія: Тоді, як вона прийшла? Відп.: Около 6 год. з вечера; я не тямлю докладно.

П. Гарван: А що там робив Чалий? Відп.: Чалий надійшов зараз по мені, ми собі балакали і курили.

Пит.: То ви там зайшли випадково, так чи ні? Відп.: Так, він прийшов випадково; він мене з часта відвідував.

Пит.: А потім прийшла Марія і від разу почала розказувати вам про дитину; чи так, відповіджте лиш так або ні. Відп.: Вона там зайшла тому, бо ніхто не хотів взяти її дитини на виховане.

Судія: Счеркніть се, бо відповідь розминаєть ся з питанням.

Пит.: Чи ви знаєте Андрея Преташа?

П. Сніткін: Застерігаю ся що до рішенья Суду, аби ся послідна відповідь свідка була счеркнена з протоколу.

Судія: Повторіть попередне питання і відповідь. (Стенограф повтаряє, як слідує: Пит.: „А потім прийшла Марія і від разу почала розказувати вам про дитину; чи так, відповіджте лиш так або ні. Відп.: Вона там зайшла тому, бо ніхто не хотів взяти її дитини на виховане.“)

Судія: Відповідь не годить ся з питанням, но ми позволимо, щоб вона лишила ся такою як є. Повторіть тепер послідне питання.

(Послідне питання повторено, як слідує: „Чи ви знаєте Андрея Преташа?“) Відп. (продовжуючи): Що до дитини...

П. Гарван: Чи хто прийшов ще з Марією? Відп.: Вона прийшла сама.

Пит.: То ніхто не прийшов з нею? Відп.: Ні, вона сама прийшла.

Пит.: Чи ви знаєте Андрея Преташа? Відп.: Ні, не знаю.

Пит.: І ніколи його не знали? Відп.: Я ніколи навіть про него не чув. В Мейфільд нема нікого, щоб так називав ся.

Пит.: Чи ви знали, що Марія служила у мирового судії, відповіджте так або ні. Відп.: Я довідав ся про те пізнійше.

Пит.: Чи в тім часі ви сего не знали? Відп.: Я довідав ся тоді, як вона нам сказала.

Пит.: Чи ви питались її, чи вона жалувала ся перед мировим судією на Арсенія; так чи ні? Відп.: Так, вона се говорила; вона казала, що говорила про се Мендельсонови.

Пит.: Чи вона говорила... Відп.: (перебиваючи): Мендельсон мені сам те говорив.

П. Гарван: Вношу, щоб се счеркнути з протоколу.

П. Сніткін: Ні, я противлю ся сему.

П. Гарван: Ну, то най ся лишити.

Пит.: Коли вам Мендельсон се говорив?

П. Сніткін: Протестую проти форми питання. Се значить припукаєти щось в формі питання. Свідок прецінь не казав, щоби Мендельсон щось йому говорив.

П. Гарван: Так, свідок се казав.

Судія: Так, казав і ви спротивили ся, аби счеркнути се з протоколу. Нехай стенограф повторить послідну відповідь.

(Стенограф повторив, як слідує: „Відп.: Так, вона се говорила; вона казала, що говорила про се Мендельсонови“. А потім „Мендельсон мені сам те говорив“).

П. Сніткін: Добре.

Пит.: Коли вам Мендельсон се говорив? Відп.: Мендельсон має склеп, якийсь склеп мішаних товарів, він продає також напитки, мясо і инші річи; ми зайшли там з Білуценком і зафундували собі дещо і як ми там були, то Мендельсон говорив, що він дав би собі голову втяти, коли ся дитина не є від Арсенія.

Пит.: Чи він вам казав, що Марія йому так говорила, що дитина походить від Арсенія? Відп.: Сего він не казав.

Пит.: Чи він казав вам, що Марія взяла у него варрант і присягала, що Андрей Преташ був її мужем, або радше батьком дитини?

П. Сніткін: Протестую проти форми питання на сій основі, бо воно каже догадувати ся змісту якогось писаного документу, котрого нема в доказі.

Судія: Протест ухилений. Ви самі витягнули на денне світло се, що вона витягнула варрант, і коли сей варрант мав бути виконаний, то він утік.

П. Сніткін: Се учинив прокуратор, Сьвітлий Суде.

Судія: Ні, ви вистежили се при своїм допитуваню.

Тепер же-ж, се питання стремить до того, чи Мендельсон говорив йому про се також.

П. Гарван: Прошу повторити питання. (Питане повторив стенограф).

Відп.: Він казав се Білуценкови, а Білуценко знов казав се мені, як ми прийшли домів.

Пит.: Чи він (Мендельсон) говорив вам теє? Відп.: Він мені не говорив сего особито.

Судія: Чи ви були тоді разом з Білуценком, як він (Мендельсон) говорив се до Білуценка? Відп.: Так, ми були в тім часі разом в однім ресторани.

П. Гарван: Чи ви знаєте, де є сі записки, які тоді поробив собі Чалий? Відп.: Він взяв їх з собою, як відійшов домів.

Пит.: Так, но Чалий є вашим пріятелем, так чи ні? Відп.: Я познакомив ся з ним в лютім, 1908 р.

Пит.: Чи ви потім бачили Марію Криницьку? Відп.: Я бачив її знов 1-го липня в Оліфанті.

Пит.: Як ви мали сю розмову з Марією, то чи се було перед оголошенем статі у „Свободі“? Відп.: Се було перед оголошенем статі в часописі.

Пит.: Кілько перед тим? Відп.: Який тиждень перед тим.

Пит.: А коли ви мали розмову з Мендельсоном, то чи се було перед чи по оголошеню статі? Відп.: Було се між тим часом, як вона була у Білуценка, а часом, як статя появиля ся в часописі.

Пит.: Чи було се перед поивою статі в часописі? Судія: Ну, та певно, що се мусіло бути перед тим. Він каже, що се було між часом...

П. Сніткін: О ні, — я гадаю, що відповідь свідка говорить сама про себе, Сьвітлий Суде.

Судія: Повторіть питання.

(Питане повторив стенограф, як слідує: „Було се між тим часом, як вона була у Білуценка, а часом, як статя появиля ся в часописі.“)

Судія: Я дофаю свою замітку, коли ви противитесь. Я хотів лише заощадити часу.

П. Гарван: Як довго було се перед тим, як ви покликали Марію до Оліфанту? Відп.: То не я її покликав. То Чалий прийшов і казав їй іхати до Оліфанту.

Пит.: Но ви і Чалий іхали з нею до Оліфанту, чи ні? Відп.: Так, я поїхав і там іх здибав.

Пит.: Де ви іх здибали? Відп.: Вони власне хотіли всідати до трамваю (стріт кара) в Мейфільд; я не знаю, як називаєть ся та улица.

Пит.: Що-ж ви робили в Мейфільд? Відп.: Я мешкав разом з Білуценком.

Пит.: А пощо іздили ви до Оліфанту? Відп.: Як я здибав ся з ними, то Чалий сказав до мене: „Можливо, що ви будете потрібні яко свідок, длитого ходіть з нами.“

Пит.: О, яко свідок, а деж ви стрітились з ними? Відп.: Я не знаю, як називаєть ся улица; нею ходять трамвай.

(Продовжене на сторони 6-ій).

„SWOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly

184 Hudson St.,

Published every Thursday at

184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by

The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,

Superintendent

Box 112, Elizabeth, N. J.

Адреса мешканця:

326 Rose Hill Place,

ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKY,

editor

184 Hudson St.,

NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,

manager,

NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.**„Свобода“**часопись для руського народа в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“,
виходить що тижня в четвер і
коштує:

в Америці на 12 місяців \$2.00

до стар. краю на 12 місяців \$2.00

в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплачувати газету треба всег-
да з гори.Гроші треба посилати в ре-
дакційним листі, або через ек-
спресолія, або почтовий money
order (моя order). Money order
то є арточку, котру дістанете
від почтара або агента на ек-
спресовий офісі, пішлить нам бо
без того ми не годні грошей ді-
стати.

Адрес:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.

Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати ли-
стень на одній стороні картки.
Дописи непригожі до друку
виставлять ся, наколи з гори не було
вказано, що жадає ся її звору-
чу і не було залучено марок на
зворот.**Ще раз в справі органу
Р. Н. Союзу в Америці.**В 16-ім ч. нашої „Свобод-
ди“, підніс я гадку щоб
орган нашої могутньої ор-
ганізації перемінити мо-
жливо в дзеньник або вида-
вати його в збільшенім
форматі двічі у тиждень.Чому властиво я, а не
хто другий підніс сю гадку
перед конвенцією, зрозуміє
кождий, если позволю
собі на от сі аргументації:Знаю приміром з досто-
вірних жерел, що чимале
число наших Союзівців є
недокобче вдоволене з сего
споконбу, в якій до тепер
видає ся „Свобода“.Одні хотілиб мати її по-
важною, народньою часо-
писею, котра сповнялаби
задачу не тільки як орган
„Р. Н. Союзу“, але й щоб
по зможі концептувала У-
країнців без взгляду на їх
політичні, партійні, чи ре-
лігійні переконання в Аме-

риці.

Другі радіб бачити „Сво-
боду“ енергічною і палкою,котраб не тільки безпошад-
но демаскувала, але і „ни-
щила“ усіх темних духів,
себ-то ворогів нашого на-
роду, без взгляду на їх стан
і політичні чи партійні пе-
реконання.Треті вимагають, щоб
„Свобода“ була лише ор-
ганом „Р. Н. Союзу“ а нічим
більше; отже щоб поза
урядовими оголошеннями не
мішалась вона до „політи-
ки“, та не доторкала пар-
тійних або церковних справ.
Є і такі „невдоволені“,
котрі хотілиб мати зі „Сво-
боди за десять центовою
оплатою місячно не тільки
орган, але „все і вся“.І так; вони жадають, щоб
„Свобода“ як орган, Р. Н.
Союзу, проголошувала не
тільки урядові оголошеня
гол. Егзекутивного коміте-
ту, але й місцевих Відділів
„Р. Н. Союзу“, а в додатку
цілком „безплатно“ висла-
вляла під небеса усі подви-
ги наших патріотів, себ-то
де і котрому бузько приніс
сина, котрий і в якій мі-
сцевости купив салъон чи
гросерню, котрого в тій, а
в тій місцевости вибрани
предсідателем церковної
громади, кільки і хто жер-
твував центів на якусь па-
тріотичну ціль, які хрестини
виправив, коли і з якою кра-
суною вженивсь і т. д. без
кінця. Крім того „Свобода“як орган Союзівців, повинна
подавати до загального ві-
дома читачів, де, і який
в даній місцевости є свя-
щенник, який дяк і який
сей остатній має „голос“.
Який в даній місцевости є
на церкві хрест, який хор,
хто в церкві „тростісом“,
хто паламаром, хто з „па-
тріотизму“ купив до церкви
свчичник, фелон і т. п.Дальше „Свобода“ по-
винна винаходити славним
Союзівцям відповідну ро-
боту... інформувати де і
яка платня, змушувати а-
меричьких капіталістів, щоб
некривдали наших робітни-
ків, і прч. і прч.Щоб „Свобода“ однак
хоть вчасти могла подужати
цілому завданню, ніхто з
усіх тих „невдоволених“
наших Союзівців не кивне
і пальцем для „Свободи“!
Така уже мабуть наша ру-
тенська вдача, що звикли-
сьмо пригадувати лишень
один другому обовязки а
самому сидіти за печою, та
бідкати на лиху долю...Щоб „Свобода“ як орган
так поважною організації як
„Р. Н. Союз“ могла хоть в
часті сповняти деякі по-
висше наведені обовязки,
повиннісьмо на слідууючій
Конвенції порішити отсі
питання:1) Побільшити формат
„Свободи“ і видавати її
два рази у тиждень, або
перемінити її впрост на
дзеньник.2) Побільшити платню
редакторам, але зробити їх
рівночасно відвічальними
за часопись, так, щоб на
будуче через їх роботу не
вводити „Р. Н. Союзу“ в
колізію з законами.3) Обмежити без'условно
впливи на „Свободу“ оди-
ниць некомпетентних, але
виключно редакцій поліщи-ти повну автономію в ре-
дагованню органу „Р. Н.
Союзу“.4) З'єднати можливо пла-
тних співробітників, позаяк
лишень від платних робіт-
ників будемо мати право
жадати точного та совісно-
го сповнованя обовязків.5) З фондів „Свободи“
ухвалювати час до часу
конкурси на оригінальні
праці початкуючих наших
письмеників, бо таким ро-
бом захохотилибсьмо нашу
молодіж до умислової праці.6) Понаставляти можли-
во по усіх місцевостях ста-
лих кореспондентів, котріб
після здібностей за невелич-
кою надгородою пода-
вали редакції усіякі прав-
диві та корисні для загалу
вістки, як прим.: про житє,
бутє наших людей, скалю
платні, харч, якість праці,
воздух, воду, де заносить
ся на страйк, до кого наш
робітник має звертатись
прибувши в дану місцевість
і прч.7) Занехати безусловно в
органі „Р. Н. Союзу“ вся-
ких релігійних чи церков-
них спорів, сварок, позаяк
така річ не приносить на-
шому загальному морального
вдоволення і користи.Лиш так після моєї гадки
редагована часопись ста-
не не тільки інтресною,
але стане правдивим огни-
щем нашого загалу в Аме-
риці, біля котрої зцентра-
лізує ся весь наш нарід,
без взгляду на політичні,
чи партійні переконання.

М. Белл.

Мовчим дальше.В кількох послідних числах
„Свободи“ появилсь поклик
до приготования ся на конвенцію
Р. Н. Союзу, котра по словам д.
М. Беллі відбудеть в невдовзі.Р. Н. Союз, організація, ко-
тра числить майже 15 тисяч чле-
нів має між своїми членами лю-
дий зі всіляких станів і зі всіля-
ким образованием. Суть люди, ко-
трі нашому загальному дались пі-
знати своїми працями, та котрі
поклали не малі заслуги для на-
шої суспільности. Були часи,
коли виділось тих людей в пер-
ших рядах а навіть і провід мали
в нашій суспільности. А тепер
зникли з горизонту і змовкли.Чи попали може з зневіру, що з
нашим народом годі що путньо-
го зробити? Чи яка зньша при-
чина — годі знати! Досить що
до праці для Союзу ніхто якось
немає охоти, як показуєть ся зі
шпальт Свободи, крім д. Арда-
на і Беллі.Чи може болять ся свої уваги
відносячі ся до Р. Н. Союзу ви-
сказати, щоб не стати „домо-
вим критиком“ після висказу д.
Беллі, або щоб хтось не думав,
що пишучий уваги свої в „Сво-
боді“ наставляє рот свій на „со-
ки Союзу.“ Чи може Свобода
відмовила кому помещеня его у-
ваг? Дасть ся се чути по конвен-
ції! Тимчасом кому лежить до-
бро організації нашого народу
на серці, хто бажає трітківих о-
снов тій організації, хто хотівби
докнути свою цеголку до на-
родної роботи — нехай забирає
голос в дискусії над справами Р.
Н. Союзу, котра то розпочалась
увагами д. Ардана на шпальтах
„Свободи.“ Нехай „Славні Со-
юзівці“ скажуть д. Беллі „ось ми
тут всі „славні і неславні“ — та
спитають ся його „чого власти-
во хоч?“Заким приступлю до подріб-
них уваг над ріжними справами
Союзу думаю сказати пару слів
о сім, чому то наш нарід всту-
пає в члени Р. Н. Союзу, та по-
вторити се, що чулось з уст со-
ток через кілька літ.Спитаю чоловіка нашого: „Чо-
му вступаеш в члени Союзу?“
Левно, що иньшої відповіді не
вчуеш як лиш ту, „щоби забез-
печити себе на випадок хороби
або каліцтва або своєю родиною на
випадок смерті.“Ось головна ціль вступаючого
в члени, як рівнож і ціль Р. Н.
Союзу. Союз єсть товариством
асекураційним, таким самим, я-
ким єсть в Галичині „Дністер.“З повисше сказаної цілі ви-
пливає все проче і всякі иньші
задачі Союзу повинні прямува-
ти до сего, щоби сю головну за-
дачу помогти організації як най-
точнійше і найсовіснійше ви-
повнити. Організація своїм у-
строєм, зарядом та взагалі всім і
всья повинна кождому і всода
давати та оказувати запоруку,
що свою головну задачу совісно,
точно сповняє а і що більше, при
сїм даєє також і про иньші по-
треби своїх членів.Сю організацію ми повинні до-
провадити до того степеня, що-
би она в часі найбільших бур,
нещастя, з'уміла устоятись та
щоби она була справді такою,
котрої член мігби сказати „я
славний Союзовець.“ Бо чи те-
пер хтось скаже се без спущеня
очий в діл — не гадаю. Чому?
Ось хотілиб тому! Нас Русин-
ів, (не кацапів) в Сполучених
Державах єсть що найменше
100 тисяч. А кільки єсть членів
в Союзі? Тоді „Союзовець“ бу-
де славним, коли кождий член
звербує в ряди своєї організації
що найменше пять нових чле-
нів. Доки се не станєсь — не-
хай не буде слави для нікого.Але вернім до попереднього.
Щоби організація була трівкою,
та щоби в часі найбільшого та
найнещастнійшого випадку не
захиталась, мусить розпоряджа-
ти значними фондами та бути
так уряджена, щоби в часі дано-
го випадку не наражали членів
на великі видатки — тягарі.
Щоби справу представити я-
снійше, скажу — що єсьм тої са-
мої гадки, що д. Ардан та ціл-
ковито годжує з его поглядами.
Припустім, що може статись та-
ке: В майнах, в котрих працю-
ють Союзівці лучилась експло-
зія і жертвою упало сто членів.
Союз мусить виплатити 100.000
(сто тисяч). Коли сю суму розді-
лимо хотілиб між 15 тисяч
членів то на кождого члена ви-
пало би по \$6.67. Кільки членів
відпало би в таким часі не берусь
ворожити.Дальше, чим рік тим смертель-
ність членів Союзу буде збіль-
шатись а тим самим розмет бу-
де збільшатись. І колиби таке
було, а що єсть не минути, чи
буде взростати також число чле-
нів? Гадаю що ні!Радою на се бувби проект д.
Ардана, котрий пропонує, щоби
члени платили після літ як се
єсть в подібних організаціях у
иньших народів.Над сею справою вартоб при-
звудуматись і обговорити її до-
кладнійше, наколиж она малаб
бути тим товчком, з котрого ор-
ганізація набралаб сили жите-
вої, через що сталабись будовою
на твердій основі а не булаб
твердиною на леді.Гадаю, що д. Ардан не відка-
жеть від сего, щоб сю справу до-
кладно пояснити Союзівцям в
„Свободі.“Що до органу Союзу, та спра-
ва не малої ваги рівнож і го-
джує з выводами д. Беллі і его
позиціями. Одно ще додав-
лим, а властиво відповідним п.
Беллі вказуючи звідки взяти
фондів, щоби видавати Свободу
два рази у тиждень а не накла-
дати тягару на членів. Щоби не-
запускались за далеко, та щоби
по мойй дописи не переїхавсь о-
лівець в редакції спитаю лишень
членів Союзу як ім подобаєсь
„нібито словенська „Свобода.“

О ній може хтось поговорити

на конвенції а я скажу лишень
що як чув, що она а властиво її
видаване, коштує мало що мень-
ше від руської. Чи не добре бу-
ло би, щоби Р. Н. Союз змив з
себе чорну пляму і застановив
видавати „псевдо словенську
Свободу“ а суму, котру вона по-
жирала, обернути на розширенє
і удіпшенє руської „Свободи.“Кінчачи свої вступні уваги
прошу Союзівців, щоби відізва-
лись та сказали д. Беллі де они
суть і щоби до сего додали: „Не
будемо мовчати.“

Петро Кирилук.

**Смертельні пригоди
воздухоплавців.**Послідні дні для воздухопла-
вців були дуже нещасливі. В ріж-
них сторонах Європи скоїли ся
нещасні випадки, які свідчать,
що воздухопластво в нинішних
часах не так то безпечно, як би
по ріжних технічних удіпшенях
здавало ся. В Штетині минулої
неділі підняв ся балъон „Пом-
мерн“ коло публичної купели
на березі Балтійского моря. В
гондоли находили ся чотири о-
соби, а то: посол німецького на-
рляменту проф. Дельбрік, банко-
вий урядник Семетгак, будівни-
чий Бендгун і купець Гайн.
Балъон ударив о комин фабри-
ки, потім зачепив ся о телегра-
фічні дроти і сильно ушкодже-
ний помчав ся над море, де від-
був ся ще страшнійший кінець
катастрофи. Банковий урядник
Семетгак так оповідав про сю
нещасливу подорож: „Коли ба-
лъон вдарив о комин фабрики,
наслідки того показали ся
страшні. Проф. Дельбрік зранив
ся тяжко в голову і зломив ногу,
радик будівництва Бендгун
зломив руку і ногу і розвалив
собі голову; я і купець Гайн ще
найменше потерпіли. Гайн роз-
бив собі голову а я вдарив ся о
край гондолі так, що сеїчас по-
чув біль в грудях. Крім того я
звихнув собі ще ногу в коліні.
Далеко небезпечнійше було з'у-
даренє в телеграфічними дрота-
ми, бо через те подерла ся ба-
льона ослона, таж що ослала
єсть лише половина з неї і заходила
небезпека, що спаде ціла ослона
а балъон впаде з висоти 1,900
метрів. Отже ми старали ся спу-
ститись на землю. Керманч ба-
льона Дельбрік хотів отворити
вентиль, але то було не можливе,
бо перервала ся була ланва. От-
же не було бесіди о тім, щоби
ми могли спустити ся на землю
і ми здали ся на судьбу. Ми пе-
релітали через Свінемінде і леті-
ли понад Балтійским морем; на-
конець опинили ся на північних
сході від острова Ругії. Ми ста-
рали ся з цілої сили удержатись
як найдовше у воздуху і спусти-
ти ся в Швеції на землю. Тимча-
сом балъон дістав ся в хмарі і
спустив ся о яких 50 метрів на
долину. Ми посунули ся знов
до Ругії і Сасніц. Тут постано-
вив керманч відорвати гондо-
лу, перерізуючи сполучаючу
лнву. Ми зачали спадати з ви-
соти пятьсот метрів а відтак з не-
чуваною силою вдарили о воду.
Нам всім чотиром удало ся я-
кось увільнити ся, але ми були
дуже змучені і поранені та зача-
ли один по другім потапати. Ме-
не зачали також сили опускати.
Добуваючи послідних сил, ви-
добув ся я якось з тої ослони
бальонової, котра нас всіх була
обмотала і так дочекав ся я
якось ратунку. Я чув ще послідні
стони моїх товаришів, аж оста-
точно стратив свідомість.“ —
Иньші учасники сеї подорожі
очевидно погибли і тіла Бенд-
гуна та Гайна добуто зараз з во-
ди. Трупа посла Дельбріаа ви-
ловлено з води аж пізним вече-
ром. — Про другу бальонову ка-
тастрофу доносять з Вроцлава.
В неділю підняв ся там бальо-
ном „Schlesien“, професор вро-
цлавского університету Аберг
в товаристві жінки, одної своячкита одного інжиніра. Вітер заніс
балъон в сторону Келіна на По-
морю, де воздухоплавиці поста-
новили висіти. Перпі висіли з
балъона жінка, своячка та інжн-
їр, а проф. Аберг лишив ся я-
кийсь час в гондоли. Нараз
сильний вітер вхопив балъон у
воздух і кинув ним сильно о
землю коло Барнова. Там знай-
дено Аберга тяжко раненого. Є-
го перевезено до шпиталю, де
нещасний небавам номер. З
Бравншвайгу доносять: Балъон
„Бравншвайт“, що злетів тут в
неділю рано осів в Гольштайн
о год. 4. по полудни, але так не-
щасливо, що оден з подорожних
зломив собі ногу. — Того само-
го дня в Празі не пощастило
австрійскому воздухоплавцеві
Гісронімусови. На площі пере-
гонів зібрало ся до 15.000 ви-
дців. Коли літак найшов ся у ви-
соті 10 метрів над землею, захо-
пив его сильний вихор і пере-
вернув. Зібрані люди розбігли ся
перелякани, щоби машина не
впала їм на голову. Однак аеро-
план упав трохи дальше і ціл-
ком розторочив ся. Гісронімус
потовк ся сильно на голові і ра-
менах, але житю его не грозить
небезпека. — Про катастрофу
коло Сан-Себастьяну (купілева
місцевість в Еспанії над Віскай-
ским заливом) подають такі по-
дробіці: Французкий воздухо-
плавець Леблъон робив вже в
марті кілька злетів літаком своєї
конструкції, але з причини не-
погоди не все єму як слід уда-
вало ся. Минулої суботи пого-
да дописала і Леблъон розпочав
знов злетити. Підлетів горі, окру-
жив луком побережє і спустив
ся легко на землю. Відповлаши,
підніс ся знов у воздух. Сям ра-
зом пустив ся над морський за-
лив і у висоті яких сто метрів
зачеркнув велике колесо в на-
прямі надбережних бульварів. В
хвили, коли літак находив ся над
замком Мірамар, мотор нагло
відмовив служби. Численно зі-
брані видці побачили, як літак
хитаєть ся і спадає чимраз скор-
ше на долину. Леблъон упав в
море а мотор накрив його своїм
тагарем. Наслідком потрясеня
мозку і придавленя мотором,
воздухоплавець не міг ратувати
ся плаванем, хотіи мав навіть
ратунковий пояс. На поміч по-
спішив моторовий човен. З води
добуто лиш трупа і привезено
на берег. Лікарі пробували без-
успішно привернути его до жи-
тя. Між людьми, що приглядали
ся злетам, находила ся також
жінка воздухоплавиця. Бачучи
его упадок, видала оклик розпу-
ки і дістала нервового атаку. По-
тім з плачем кинула ся на тру-
па. Убитого перевезено до Га-
ру, де мешкає его родина. Ле-
блъон є вже пятою жертвою лі-
таня аероплянами: перед ним
погибли Фернандець, Лефегр,
Фебер і Делягранж.**ОГОЛОШЕНЄ.**Тов. „Руський Молод. Клюб
Поступовий“ від. 70. Р. Н. С. в
Джерзи Сіті, Н. Дж. подає от-
сим до відомости, що місячней
митинг сего Тов. відбуде ся в не-
ділю дня 8-го мая с. р. зараз по
вечірні в гали церковній. Рівно-
часно повідомляєсь, що в міся-
цях маю і червня буде прийма-
ти ся членів без вступного. Зго-
лоситись можна в цілі прийняти
на сім митингу або до секр. А.
Ониск, 68 Morris st., Jersey
City, N. J. Добра нагода для тих,
що не належать єще до жадного
братства. Тож вписуйтесь гро-
мадно.— Де є Лукаш Глейта?
Походить з Герляхова, шаря-
ської столиці та має пробувати
десь коло Микисперту, Па-
Хтоб про нього що знав, або він
сам нехай зголосить ся до Mich.
Glejta, 8 Kulik st., Clifton, N. J.

Загранична політика.

Чи на далекім сході світа справді настає новий день? Старенькі Хіни, на які досі гляділи як на сиву бабусю, намагають ся тепер відмолодіти. Тисяч літ всю діялось там на старий лад, і в господарстві і у всім прочім житю, а в остатнім столітті стали вже напирати на Хіни різні європейські держави, аби завести там свою господарку. (очевидно не на хінську а на свою користь). Хіни від довгих століть заперли були доступ до себе всім чужинцям. В останнім столітті передовсім Англія а за нею Росія, Франція і Німеччина з мечем в руці, старались насильно вдерти ся до Хін. Європа шукала там збуту для свого промислу, а попри се одна держава європейська не хотіла бути гіршою від другої і тому одна за другою перли ся вони до Хін. В сей спосіб прийшло ніби то до „винайму“ багатьох місць на морським березі хінської держави деяким європейським державам. По правді був се не „винайм“, але рабунок чужої землі. З півночі Росія і Японія сильно стали напирати на Хіни, навіть на столицю хінську, на місто Пекін. Здавало ся вже, що з Пекіном буде тепер так зле, як в 1860 році, коли то се місто під напором французького на англійського війська мусіло відступити свої пристани чужим державам а Амурський край Росії. Тимчасом в остатнім часі, Хіни, якби в відповіді на ворожий напір чужих держав, змагають ся витворити в собі силу проти се го чужого напору і нині можна вже доглядати, що Хіни, на які світ глядів вже як на стару бабусю, починають рухатись, відхивати. Незвичайно гарна будучність отвірає ся тепер перед величезною хінською державою, яку замешкує 400 мільонів душ. Сотки нових залізниць будуваних в Хінах при допомозі європейських і американських капіталів з європейських і американських матеріалів і під проводом європейських та американських інженірів, — однак відтак управу всіх отсих залізниць перебере на себе хінська держава.

При кінці марта сего року хінське військо з найліпшою зброєю в руках заняло столицю Тибету і вигнало духів Далай-Ляму, тамошного духовного володаря, який піддавав ся впливам Росії і Англії. Хінці доказали сим всему світові, що хінська столиця Пекін є столицею і Тибету. Хоч Англія заопікувалась прогнанним Далай-Лямоу, то все таки покищо Англія вдоволенна з того, що від тепер Хіни ввручать її в тім, аби охороняти Тибет від наїзду Росії. Правда, Хіни можуть бути колись небезпечні для Англії іменню, якби Хіни зайшли до Індії, які є тепер під владою Англії. Однак покищо се ще не можливе і тому покищо Англія не лякаєть ся ще хінської перемоги в Тибеті.

Тимчасом виступила Америка з думкою, аби Хіни перебрали на себе російські залізници в північній Манджурії. Гроші на се дістали Хіни від Америки. Росія квасним лицем повитала сей плян, а Японія таки виразно але чемно спротивив ся сему. Япон розуміє сю думку Америки як замах на своє житє, однак він не може дразнити Америки, бо Америка се найбільшій купець японського шовкового і бавовняного промислу і найдодігніший витворець сього матеріалу для чимраз красше цвітучого японського промислу. Без Америки упавби весь японський промисл. Японів треба також вільного доступу до полудневої Манджурії, який то доступ Япон тепер безправно але на правду отвірає лиш для себе а запирає всім ин-

шим отже і Америці. Япон господарує тепер в полудневій Манджурії якби у своїй коморі, а якби Хіни взяли від тепер японські залізници в полудневій Манджурії в свої руки, то всьо се відразу змінило би ся на некористь Японі. Отже між молодом і ковалом найшовсь тепер Япон. Без Америки згинув би японський промисл а Америка хоче тепер унещаслити Япон в полудневій Манджурії. Взагалі, аби вдержатись при житю, Японці мусять шукати прожитку на Філіпінах, на западних берегах Америки, на Корей і в Манджурії. Сам Япон не може вижити 47 мільонів Японців. Половина землі в Японії се гори, на яких нічо не родить ся а населенє в Японії густійше, ніж в Німеччині або в Англії. Довги японської держави по останній війні великі, Японіви загрожує американська флота, а приязнь Англії до Японіи майже цілком вже остигла. Проте мусить тепер Япон жити в згоді з давнім ворогом, з Росією — і серед впливної праці спойно ждати на може красшу будучу долю. Не цілком добре ведесть ся Японіви і в напів завоюваній Корей. З кожним днем стає там земля чимраз горячійша для японських ніг. Найславнішого японського політика, Маркіза Іта, замордовано недавно в Корей і нема там місяця без подібних хоч менше голосних протияпонських заяв.

Дивить ся на всьо се Росія а тимчасом отвіраєть ся перед нею можливість знищити самостійність Перзії. Російське військо стоїть в північній Перзії якби у себе дома, бо Перзія безсилна. Не має при тім грошей. Позичити гроші може Перзія лиц в Росії або в Англії. Се значило би для неї здати ся зі всім на ласку та недаску чужинців. Недавно пробувала перська держава зібрати потрібні їй гроші між самими своїми жителями, однак се не вдалось. Чи не знак се, що самостійна перська держава вже не годна жити і що тому вона помре? Англія поки що спокійно жде, запевнивши собі в 1909 році виключне право плави в устях сусідних від Перзії мезопотамських рік і чекає, коли російські козаки зачнуть страхати овочі з дерев перського шаха. На підставі угоди з 1907 року так чи сяк, Англія при поділї Перзії має одержати полудневу її частину. Отже навіть хитро і розумно і добре є тепер для Англії спокійно ждати, аж Росія своїми шибеницями в північній Перзії цілковито сама приготувить всьо до розділу перської держави. Англія не потребує сего і не хоче, аби вся Европа бачила її при кагіській шибеничній роботі в Перзії... Се не годило ся-б із знанюм в Європі давню славою Англії як заступниці людської гідности.

Що иншого Росія. Її се якраз до лиця. Вона не відтягнеть ся перед ніякою поганю і перед ніким з вічим незасоромить ся. Її смакує така праця. Росія „працює“ так де лиш може, між слабими сусідами і у себе дома. Недавно російське правительське дало пізнати президентові російської Думи, Хомякову, що він і дума послів не мають для російського правительства ніякого значіння. Проте Хомяков зріє ся бути президентом в Думі. Послам в Думі не сказав російський міністер заграничних справ Извольський ані словечка про заграничну політику Росії, але за те російське правительське предложило тій самій Думі до ухвали закон, що в Росії можуть бути тільки московські школи, хоч в Росії живуть не лиш Москалі, але і инші великі народи. Вершком насильства російської держави є знесенє самостійности Фінляндії. Фінляндія належала досі до Росії, але мала запоручену самостійну свою власну автономію, свій

сойм, і т. д. Тепер Росія насильно знесла сю свободу Фінляндії. Чому? Чи через сотку літ, як Фінляндія творила спілку з Росією, Фінляндія колинебудь стояла на перешкодї державним інтересам Росії? Ні. А прецінь Росія згнобила тепер і Фінляндію. Почало ся се ще в осени попередного року. Тодї вже Росія цілком неправно, проти ухвали фінляндського союму, піднесла грошеві додатки Фінляндії на спільні військові цілі. Росія придусила тепер Фінляндію, бо тепер діждалась Росія доброї хвилі на се. Дуки недавної російської революції тепер заснулі, сама Фінляндія не зможе оборонитись перед насильством, отже тепер можна вже знову зміцнювати російську державу, відбираючи свободу мільонам народу. Правительственні московські послы в російській Думі (т. зв. октябристи) ще й в долоні плещуть, що їх московський цар так гарно вміє всяким народам волю відбирати.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

М а й.

- 5 | Ч | Теодора еп.
- 6 | П | Георгія влм.
- 7 | С | Сави, Єлисавет.
- 8 | Н | Томина. Марка
- 9 | П | Василя
- 10 | В | Макс., Язона
- 11 | С | Муч. в Киз.

— Доносить нам д. Турляк з Vremond, Тех., що від часу, як люди побачили звізду з хвостом на заході (комета Галяя) то зачали пророкувати, що буде конець світа. Особливо напад переполох на тамошних мазурів, які страшенно боять ся кінця світа тай сподіють ся що він наступить от от. Ваби голосять та заводять, начеб вже дійсно вмирали.

— При списі людности в Тексас Поляки живили всіх способами, щоб наших людей позалисувати Поляками. Пробощ з Vremond, Тех. оголосив з амбони, що „Русини давно належать до „Kogony Polskie“ тому і тепер можуть ся сміло записувати Поляками. Але Русини тамошні не дали збаламутити ся і записували ся всі Русинами при чім дуже помічними були тикети „Шершеня“. Декотрі пішли лиш до ляхів, але таких мало.

— Військова революційна організація. З Петербурга доносять, що відкрито там велику революційну організацію серед військових кругів. Поліція арештувала на Невським проспекті одного з терористів, що втік з Якуцка, де перебував на вигнано, і дійшла до переконання, що має дію із з'організованим заговором революційним в армії. В погоні за провідниками поліція арештувала одного з них, а то інженіра військової маринарки, Костенка. Перевезено його до петропавловської кріпости. При ревізії найдено при нім документи, з котрих виходить, що на чолі організації стояв високий урядник, державний рядник Святловський.

— Двацять-пять роковини смерті Мик. Костомарова. В середу 20 м. м. минуло 25 літ від дня смерті нашого великого історика й письменка Миколи Костомарова. Для пошановання тих роковин відбуло ся в аудиторії кийського університета спеціальне засіданє товариства ім. Нестора літописця, посвяченє пам'яті М. Костомарова.

— Атенат на президента міністрів Франції. Оноді в французькому місті Сен-Етієн арештувала поліція робітника Дюпленіа. Він силкував ся конче дістатн ся до перебуваючого там президента міністрів Бріа-

на. При арештованому знайдено два кінжали (ножі до пробиваня) і два набитих револьвери. Дюпленіа признав ся, що хотів убити міністра за се, що сей робітник не міг дістатн якоїсь посади.

— Маневри під водою. Французька воєнна маринарка має також підводні судна. Є се металеві, заднені човни зі штурдерною машинерією. Пливають ними по поверхні води, а як бажають, то зануряють ся під воду. Люди, котрі знаходять ся в підводних суднах віддыхають воздухом витворюваним машиною. Підводні судна потрібні на те, щоби при їх помочи підміновувати ворожі воєнні пароплави. Оноді відбули ся маневри таких підводних суден коло одної воєнної французької пристани. Пишуть газети, що проби з сим випали добре. Чого то вже не вигадають людські уми на нищенє людей.

— Перед пару днями в наслідок передчасної експльоїзії динаміту на торі залізничім близько Roseville, N. J. зістало вбитих 5 робітників. 35 фунтів динаміту вибухнуло з страшенною силою, розриваючи 4-ох робітників на кусні. Сімох дальших скелі і каміне покалічили так тяжко, що один в дорозі до шпиталю помер.

— Перший сойм в Босні. По першим прилученю Босні до австрійської держави не було там сойму, аж доперва тепер коли Австрія забрала сі краї під себе назавсїгди, буде отворений і сойм. Вибори до сего першого сойму відбудуть ся в червни с. р. Доносять також, що Українці, які переселили ся до Босні кландуть свого кандидата.

— Китайське дневникарство. Хоч Китай — коліска дневникарства (Вісти з Пекіна обходили м. р. тисячлітні роковини свого іstownя), то новочасне дневникарство знайшло до нього доступ щойно в останніх часах. Росказує про те китайський мандарин Лі-Хаопе в париській „Revue“ ось що: Китайці дуже інтересують ся тепер своїм дневникарством і беруть живу участь в усіх політичних випадках і реформах. Досить заглянути до якої небудь китайської зайні, щоб переконатн ся про невичерпану балакуність і цікавість синів Небесного Царства. І китайські женщины цікаві не менше чим бридка частина людського роду, а їх служба то живий дневник, совсім як у нас. Дневники, котрі розвинули ся по 1900 р., мають найріжніші форми. Одні загальні, розказують про все по троха, инші спеціальні, присвячені торговлі, рільництву, науці або релігії. Є також преса сатирична, що критикує карикатурами правительственні сфери, справки урядників, страшенно спомпиковані і спити кандидатів на уряді, примітивні комунікаційні средства та инші перестарілі інституції. Китайці знають сім способів писаня: старинний, літературний, гарний або цвітистий, звичайний, півлітературний, півзвичайний і довірочний (мповний). Дневники редагує ся звичайним письмом і новими азбучними знаками, заведеними правительством на місце давних образних знаків. Те азбучне письмо скоро ширить ся серед убогих верств населеня, хоч воно загалом стоїть на дуже низькім уровені образованя. Що правда, для зарадження недостачі образованя утворено окремі товариства (приватні), що організують по містах і селах безплатні відчити, в котрих пояснюєть ся те, про що пише преса. Правительське видає раз враз нові закони в справах преси. В тих законах займаєть ся воно особливо справою з'ужиткованя дневникарського паперу а то з тої причини, що все писанє і друкованє посвяченє сьвятим мужам

минувшини, отже уживанє дневникарського паперу до невластивих цілій було би тяжким гріхом, котрий міг би на людей стягнути нещастє. Китайський народ переконаний, що хто безчестить друкований папір, той осліпне. Отже до звичайного ужитку в шоденнім житю фабрикують дешевий папір з соломи. Друкований папір законом заборонено вкладати навіть в обув для скріпленя підшови. Кромі правительства опікуєть ся задрюкованим папером також певна класа бонзів, що мандрують по містах і селах та скрупулятно збирають всякі навіть найменші кусні задрюкованого або заспаного паперу, щоби хто не спрофанував його, і торжественно палаєть перед статуями богів. Будь що будь та честь Китайців для писаного і друкованого слова просто зворушує, але мабуть не довго вона утримаєть ся, бо європейська цивілізація щораз більше заливає Китай.

— Диспенза in articulo mortis. Конгрегація сьв. тайн видала розпорядженє, що на випадок небезпеки смерти кожний сьвященик в присутности двох сьвідків може поблагословити подружє, хотяйби заходили перешкоди навіть публичні, але канонічного права. В таких випадках кожний сьвященик має власть уділяти диспензу від канонічних перешкод. Се розпорядженє відносить ся не лише до конкубінаріїв, але й до инших випадків неважного подружя, коли іменню ходить о управленє потомства.

TRENTON, N. J. бр. сьв. П. і П. від. 245 подає до загального відома, що в місяцю маю і червни приймає нових членів без вступного а від 35 літ за половиною вступного. — П. Черкас пр., Ів. Войтович секр.

NEW ALEXANDRIA, PA. бр. сьв. П. і П. від. 82 ухвалило на річнім мітингу, що хто не заплатить один розмет зістане суспендований. Хто не заплатить з розмети зістане виключений. — М. Богоніс секр.

ELIZABETH, N. J. бр. сьв. Вол. від. 65 подає до загального відома, що місячні мітинги відбувають ся в кожду другу суботу в місяці в гали п. Левчака. Початок мітингу точно о год. 7-ій з вечера — Уряд бр.

SCRANTON, PA. бр. Пр. Діви Марії від. 123. подає своїм членам до відомости, що мітинг буде відбуватись після ухвали остатного мітингу, в гали церковній, де давнійше, другої неділі в місяці, зараз по Службі Божій, а не так як давнійше о 2-ій год. — Гр. Мрикало предс.

NEW YORK, N. Y. бр. сьв. Володимира, від. 108. подає до відомости, що річний мітинг відбуде ся дня 7. мая 1910 під ч. 167 E. 4-th st. точно о 8. год. вечер. На сім мітингу буде вибрати ся новий уряд на цілій рік. Просить ся всіх членів, щоби явили ся на сей мітинг. Неявивший ся член платить 50 цт. а ко-

мітетовий і дол. кари. — Гр. Черкас рек. секр.

БАЛЫ в TROY, N. Y. БАЛЫ!!!
В суботу, по провідній неділі т. е. 14. мая старанєм Сестрицтва сьв. Ольги відбудє ся бал в Germania Hall, River str.
Вступ 25 цит.
Сто членкинь-Сестриць запрошує всіх:
Хто по довгім пості,
Хоче потанцювати,
Нехай на наш бал прибудє,
А не буде жалувати!
Сестричний Комітет баловий.

ПО Д Я К А.
Музичне товариство „Руско-Українська Банда“ в Джераш Сіті, Н. Дж. отсею дорогою складає товариство „Руський Молодецький Клуб Поступовий“ в Джераш Сіті, Н. Дж. найсердечнійшу подяку за великодушне уділенє підмоги в сумі 25 доларів.
В Цаповський, предс.
М. Смакула, кас.
М. Мікула, секр.

К О Н К У Р С.
В гр. кат. руський парохії в Елизабет, Н. Дж. є опорсженє місце дякоуцителя. Кандидат мусить розуміти ся на церковнім уставі і хоральнім співі. Місячна платня 30 дол. (можливо, що й 35 дол.) і місячні доходи. Голосити ся треба на адресу:
Rev. P. Poniatyszyn
BOX 112, ELIZABETH, N. J.

СТРАТА НА ВАЗІ.
Страта на вазі є безперечним обявом якоїсь недуги. Страта на вазі завсїгди йде перед стратою сил, одним словом перед всякими иньшими клопотами. Одинокою дорогою, якою назад можна придбати своє здоровлє, є скорє скріпленє апетиту та сейчасове побільшенє сил цілковитого травленя кормів. В сій цілі нічо не можемо ліпшого порадити як Трінера Американський Еліксир Гіркого Вина, средство, на якім можете зовсім певно полагати. Се средство сейчас приневольть усі органи травленя до безпроводочної праці і сповнюваня своїх звичайних обовязків, але кромі сего додаєть жолудкової досить животний сил на се, щоби працю сю сповнював без жадного напруженя. Ліченє розпочинайте скоро, щоби Ваш жолудок раптом не найшов ся в тім положеню, де вже не прийме віяких ліків. З хвилиною, коли цвіт Вашого лица стане білий або зеленкавий, коли пічнете тратити на вазі і силі, коли травленє не відбуває ся докладно, коли легко мучите ся, тоді власне є найвідповідніша пора заживати Трінера Американський Еліксир Гіркого Вина. По всіх другосторах.
JOS. TRINER,
1333-1339 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill.

Русько-Англійський ТЛУМАЧ
з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. —
Сторія 256. Тваря о двана. Ціна 60 центів.
Заволюєть у:
And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N. J.

Що ви читаете?
Найкрасне а ужиткуєте свої вільні від праці години, коли будете читати **ІСТОРІЮ НАЙСЛАВНІЙШОГО В СВІТІ ДЕТЕКТИВА**
Шерльока Гольмса
одиноке українське виданє, оправленє в кольорові окладки.
Кожний зошит становить цілков особну історію, а не продовженє попередних.
Досі вийшло в українськєм перекладі 12 зошитів:
1. Тучна молада і дови.
2. Наречена прокуратора.
3. Кроваві жемчуги.
4. Злочин в поєрсі грі.
5. Дочка ляхвара.
6. Коронкова сукня королеви.
7. Пропавший наречений.
8. Слідчий пох старшого кельнера.
9. Крадіжк величавого брилянта.
10. Убійник женщины.
11. Остров божественних.
12. Фальшивий грошай.
F 73
Поліноміний зошит 15 цт., 12 зошитів нараз \$1.80.
Заволюєть в грішми посилаєть до
RUTHENIAN BOOKSTORE,
439 NORTH SIXTH AVE.,
SCRANTON, PA.

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почесний член Р. Н. Союзу. Іх Пресвященство Стефан Сотер Оргинський, перший руський єпископ в Америці. Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1908—1910. Духовний управитель: а. Михайло Балог, 712 Carson st. S. S. Pittsburg, Pa. Предсідатель: Дмитро Капітула, McAdoo, Pa. Місто-предсідателька: Марія Черемшак, Trenton, N. J. Місто-предсідатель: Федор Гут Кульчицький, Pittsburg, Pa. Касієр: Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa. Секретар фінансовий: Вок 76, Jersey City, N. J. Секретар рекордовий: Геодозий Лабовський, Вок 76, Jersey City, N. J. Радні: Михайло Беля, Holyoke, Mass. Петро Ярема, New York, N. Y. Іван Глова, Shamokin, Pa. Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa. Алексій Горбаль, Derby, Conn. Михайло Черіг, Cleveland, O. Контрольна Комісія: а. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y. Василь Гришко, 439 N. 6th Ave. Scranton, Pa. Михайло Бабій, 391 Maple Ave. Kingston, Pa. Директор друкарні: о. П. Понятини, Вок 112, Elizabeth, N. J. адреса мешканця 326 Rose Hill Place, Elizabeth, N. J. Редактор: Антін Пурковський 184 Hudson Str., New York, N. Y. Менеджер друкарні: К. Кирчів, 184 Hudson St., New York, N. Y. Головний організатор: І. М. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke, Mass. Головна Канцелярія Р. Н. Союзу знаходиться під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Руский Народний Союз“ — Приймає членів до 45 літ життя. Вступне після літ. СОЮЗ ПЛАТИТЬ: В разі смерті члена класи „А“ (ціле посмертне) \$1000.00. В разі смерті члена класи „Б“ половину посмертного \$500.00. Посмертне за жінку або мужа члена класи „А“ \$400.00. Посмертне за жінку або мужа члена класи „Б“ \$200.00. Посмертне за діти від \$15.00 до \$300.00. В разі утрати: а) обох очей, ніг або рук \$1000.00. б) одної руки, ніг або ока \$200.00. Если отець родины в шпитали божевільних, Союз платить шо року родині \$150.00. Кто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належать до каси Р. Н. Союзу, посилася так: на money order-ах або чеках виписуєся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money order або чек не лосилася до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний Секретар опісля відсилає Іх до Голов. Касієра. С. Ядловський, Голов. Секретар.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ“. 1) ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСОВІ, які ідуть довгий час (від 3 місяців до року) алягають ся після спеціальної тарифи, яку інтересовані доставляють на жадане листовно. 1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСОВІ по 3 цнт. від слова за кожний раз. ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, як: мітинги брацтва і товариства належачих до Р. Н. Союзу поміщає ся безплатно один раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союзу“. ОГОЛОШЕННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтва і товариства належачих до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова. ПОШУКУВАННЯ ОСІВ І РОБОТІ по 2 центи від слова за найменше 10 слів. КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і інші по 3 центи від слова. ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНІТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів. Одноразове оголошення адреси 25 центів. 2) Належитість за всяке оголошення мусить бути прислана з гори та в цілости. В прочинім разі оголошення безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошення можна присилати також поштовыми марками. 3) Кожде оголошення мусить бути в редакції на тиждень перед того виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошення телефоном не приймає ся. 4) За який оголошення або за відвечальність оголошувачих ся в часописі фірм редакція не приймає ніякої відвечальності. 5) Кожде оголошення, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописі, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошення невоєбною фірмі; крім сего редакція доложити всіх старань, щоб ошуства потягнути до відвечальності. 6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошення, не подаючи причини. 7) Редакція має право жадати від фірм або незаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцяють в оголошенні. 8) В оголошенні мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошення. 9) Оголошення мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу. 10) За дрібні оголошення редакція не висилає ніяких поквитовань.

До всіх Ви. Секретарів і Організаторів Відділів Р. Н. Союзу.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не прислали декларацій без виповнення свідощтва лікарського, яке накомить ся на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть прийняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декларацій просимо на те уважати, щоби на декларації було подано на яке посмертне член хоче належати перечеркненням слова ціле або половину посмертне (ого), кільки має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив якої єсть віри. Не вистарчас сказати, що член єсть Русин або рускої віри, бо таких маємо вже кільки.

Член, котрий не вмів писати, має зробити на декларації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів прошу виповнювати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союзу в Америці.

Рух в відділах Р. Н. Союзу.

PROVIDENCE, R. I. бр. Кн. Даниїла від. 73. Р. Н. С. подає до відомости своїм членам, що слідуєчий мітинг відбуде ся 15. мая о год. 2.30 по пол. в Union Temple Hall, 96 Mathewson str. Запрашає ся всіх членів, щоби явились на сей мітинг. На сім мітингу будуть обговорюватись важні справи. Член, не явивший ся, буде караний 25 цнт. а урядні 50 ц. Взиваєсь позамісцевих членів, щоби вирівняли довг, котрий злягають до каси бр.; в противнім разі будуть викинені з бр. і Р. Н. С. — Г. Микитин секр., А. Сидор пр. — Адреса: Н. Мукутун, 14 Weeks st., Providence, R. I.

OIL CITY, PA. Бр. Усп. Пр. Богородиці від. 139. Р. Н. С. взиває отсим своїх членів, щоби кождий вирівнав свої залежности на квартеральнім мітингу, який відбуде ся 8-го мая с. р. в гали 38 Stevens str. На сім мітингу відчитась справозданє касове. Если довгуючий член не явить ся на сім мітингу, буде вичеркнений з Братства і з Р. Н. Союзу. — М. Фрас, секр., І. Романчак, пр., І. Фрас, кас.,

Балі і Представлення

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ устроєе Братство св. Ап. Петра і Павла в Нью Брітейн, Конн. дня 14-го мая с. р. в Turner Hall Arch str.

Запрашає ся всіх Русинів місцевих і з околиці до якнайчисленнійшої участі. Початок о год. 7-ій везером. Вступ для мушци 25 ц. для дівчат і женщин вступ вільний. За добру забаву і чемну услугу ручать

В Syracuse, N. Y. 12. мая в гали І. Геміноского, 1411 Genesee str., устроєе читальня „Просвіта“ представленє театральне „СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ“. Особи: Прокіп Гринько Боднар Одарка Ксеняка Вандас Ульяна Ксеняка Іжак Олексій Іван Шеремета Кандзюба Олекса Надяк Стецько Никола Крук Тиміш Федь Яечник По представленю співі народні на мішаний хор, і забава з танцями. Початок 7.30 год. Вступ 25 цт.

Конкурси.

— Парохія в Minersville, Pa. пошукує доброго дяка, щоби знав провадити школу і нотний спів. Зголошення на адрес: о. А. Камінський, Minersville, Pa.

— Шукаю дякоучителя. Першенство будуть мати ті, що знають нотний спів і уміють напів галицький і угорський. Близші інформації уділю інтересованим листовно. — о. М. Данилович, гр. кат. руський священник, в Latrobe, Pa., Вок 11.

ХТО не має а хоче дістати банкові папери до пересиланя грошей до краю, нехай сейчас пише на адресу: Ruthenian Exchange Co. 184 Hudson St., New York.

Календар-Провідник на рік 1910 тепер лиш 25 цнт. Паміть до EUG. HWOZDYK 705 Mint Alley, S. S. Pittsburg, Pa.

Гей! та деж ви люди?..

Гей! та деж ви люди правдивої сили, чи вас всіх собою земля привалила? Чи вся давна слава лягла у гріб з вами, що ми вже не годні віджити з нетями? Гей! вставайте ви нам, твердим сном сповиті, вічні очайдухи та борці сердиті Та вертайте ви нам шумною юрбою, щоби весь сьвіт заколотити новою борбою. Нехай знають люди, як-то в нас живеть ся, що у наших грудях живе серце беть ся. Най знають, чим наша скорбна дума жила, чим душа пририта з віку накіпїла... Просніть ся! вставайте дружино завзята! та не дайте внукам без слави вмпрати. Вертайте нам нині з сирой могили, бо вже наші кволі душі з болю понімили.

Можете заробити легко від 8 до 20 дол. щижнево терев ровновсюдномає наших Російських, Герцеговинських і Далматинських тютюнів між своїми приятелями. Пробя тютюну висилаємо даром. По бліжшій інформації голосіть ся до: Europe Importing Tobacco Co. 32 Union Square, New York, N. Y.

R. J. GLICK Агєнт асекураційний від огня 26 Офіс виходить ся в WILLIAM Mc CONNELL BUILDING SHAMOKIN, PA.

Др. ВИСОЦКИЙ, одинокий в Ньюарку руський лікар і хирург З СТАРОГО КРАЮ лічить всі недуги мушци, жінок і дітей. Спеціаліст від недуг жолудка та всіх секретних, полових хорот мушци Вилічує з полуги на завісїди, як би і застарілоу і запедбаню воно не була Перші оглядани хорого даром. 26 Говорю по російськи. Office 142 Ferry 'str., NEWARK, N. J. TELEPHONE: L. D. 1105 Market; 533 B. Newark.

Петро Ярема руський погребник виповичає керичі на весїля, хрестині і всякі другі забави. 115 Ave. A., NEW YORK, N. Y. (між 7-юю і 8-юю ул.)

Нові українські рекорди спроваджені в Галиччии Суть вони 10-інчові подвійні 66 цнт. штука. Сі рекорди суть на обі сторони. На одній стороні пієні, а на другій пригравки до танцю. Великий фонограф і 12 рекордів продаємо в ціні по \$15.25. На жаданє посилаємо безплатно каталог. GLOBE RECORD & SUPPLY CO. 213-215 E. 4-th St., New York.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ гумористично-сатиричну часопись „ШЕРШЕНЬ“!!! Коштує \$1.50 на рік. SZERSZEN 439 N. 6-th. Ave. SCRANTON, PA.

ПРОЦЕС.

(Продовженє зі сторони 3-ої), Пит.: А на що хотів вас Чалий мати за свідка? Відп.: Він сказав, що на се, бо о. Арсеній заміряє внести скаргу проти тих, що оголосили статю в „Свободі“. Судія: Повторіть питанє, п. стенографе. (Питанє повторив стенограф). Відп.: Бо він казав, що о. Арсеній, Мендельсон і Адамяк приходили до неї і її грозили. Судія: Добре, но питанє звучить, на що, в якій справі мали ви бути свідком. Відп.: Бо він питав ся її, чи вона не відкликала-б тих слів, які говорила в хаті Вілушенка. А вона сказала: „Ні, все то, що я говорила, була правда, тільки мені грозили.“ П. Гарван: А для чого він їхав там, аби бути свідком? П. Світкін: Протестую проти форми питаня. Судія: Протест ухплений. Застереженє. Відп.: Бо він сам не міг взяти її з собою. Він хотів мати когось за свідка на се, аби вона евентуально не говорила, що він (Арсеній) нічого їй не зробиє. Пит.: А Чалий говорив, що по-що він іде до Олифанту? П. Світкін: Протестую проти сего, бо питанє є невідповідне, недорічне, невмісне та оперте лише на поголосїє. Протест не піддержаний. Застереженє. Відп.: Він казав, що Марія хотїла присягнути, що все була правда, що те, що вона говорила, було правдою. Пит.: Но чому він не запровадив її до иншого мирового судї в Мейфільд, чи він про те що говорив? П. Світкін: Протестую, аби питанє було в сей спосіб ставленє, бо такий спосіб є вже на перший погляд невластивий; питанє тим способом ставленє домагаєть ся від свідка, аби він думав над тим, який був настрій духа у другого свідка. Судія: Протест ухплений. Се є перехрестне допитуванє. П. Світкін: Застерігаю собі право відклику. Відп.: Бо він не мав там жадних знакомих. Пит.: Як віддалений Мейфільд... Судія (перебиваючи): Кто не мав знакомих в Мейфільд? Відп.: Чалий. Пит.: Чи Чалий не мешкав в Мейфільд? Ні, він мешкав в Олифанті; він мене лише відвідував. П. Гарван: Чи ви знали, що в Мейфільд є двох мирових судїв? Відп.: Ні, я не знав. Пит.: Як далеко до Олифанту до Мейфільда? Відп.: Мені здаєть ся, що тікет коштує 17 центів. Судія: Отже як буде далеко, десять чи пятацїцять миль? Відп.: Не могу сего сказати, я не знаю. П. Гарван: А де ви заїхали в Олифанті, чи ви пішли насамперед на мороженє (ice cream), так або ні. Відп.: Ми ходили насамперед до Петра Свали. Пит.: А по-що ви ходили до Петра Свали? Відп.: Бо я знав Свалу, а Чалий хотів поспитати про адвоката. Пит.: Ви казали, що Чалий мешкав в Олифанті. Відп.: Так, він там учителює. Пит.: Чи ви перед тим знали Кирчова? Відп.: Ні, я запізнав ся з ним по раз перший в Олифанті. Пит.: Де ви стрітились з ним в Олифанті? Відп.: у Петра Свали. Пит.: А куди ви пішли від Петра Свали? Відп.: Ми пішли до публичного нотаря, Нідля. Пит.: Чи ви йшли всі разом? Відп.: Чалий і Марія пішли наперед, а я йшов за ними. Пит.: Так, а чи до хати прийшли ви всі разом? Відп.: Так. Пит.: Чи Кирчів йшов з вами? Відп.: Я не тямлю, чи він був з нами чи ні. Пит.: То ви сего не тямите? Відп.: Не тямлю. Пит.: Чи ви... Відп. (перебиваючи): Я знав, що він є у Нідля. Пит.: А як далеко від Свали до Нідля? Відп.: Не дуже далеко. Пит.: Як воно може бути далеко? Відп.: Треба йти до рога другої улиці. Пит.: Чи Кирчів йшов з вами, чи тепер собі пригадуєте? Відп.: Я не тямлю. Пит.: Чи він вийшов перед вами з хати Свали? Відп.: Мені здаєть ся, що він відійшов перший і то в Бєлянським. Пит.: Чи ви вже застали його у Нідля, як там прийшли? Відп.: Так, він вже там був. Пит.: Як довго були ви у Нідля? Відп.: Я не пригадую собі докладно. Я не мав при собі годяника і не могу знати докладно. П. Гарван: Я скінчив.

АРТИСТ РІЗЬЯР Евгений Василенко виконує всякі роботи входячі в обсяг церковної штуни, як: ІКОНОСТАСИ ВІВТАРІ ПРЕСТОЛИ БАЛЬДАХИНИ і т. д. Золотить і малює ікони. Усі роботи виконує добросовісно. EUGENY VASYLENKO 337 W. Center St., Shenandoah, Pa.

До відомости членів бувшої корпорації Р. Мар. Дім в Америці, маючих шері А.

Сею дорогою повідомляє Ликвідаційний Комітет всіх членів з уділами А), що висилає днес друкований звіт і справозданя з поданем стану довгів і довжників, котрі позичили гроші з каси Народного Дому на моргечі і котрі то довги еще цілковито не суть стягнені до каси Ликвідаційного Комітету.

Понеже Ликвідаційний Комітет не має адресів до всіх членів, ддятого висилає сі справозданя як і повновласти на слідуючі адреси: Alex Sharszon, 524 Pine St., Shamokin, Pa., Rev. J. Sandeeky, Box 375, Olyphant, Pa., Wasyl Hryszko, 439 N. 6 Ave., Scranton, Pa., Alex Horbal, 135 Main St., Derby, Conn., Paul Ziatyk, 513 E. 70 St., New York, N. Y., Mich. Keleczawa, 38 Greene St., Jersey City, N. J., Rev. M. Stefanowicz, 109 7th St., SS. Pittsburg, Pa.

На сі адреси просимо зголошуватись по сі справозданя, а котрі члени замешкують по дальше, таких просимо також віднести листовно, залучивши 2-центову марку, з жаданем прислання справозданя і повновласти від котрого небудь з повисших адресатів.

В місцевостях, де є кілька членів просимо зібратись на мітинг а сею справу докладно розважити і як найскорше підписані повновласти прислати на адрес, який на них є поданий, проби з сею справою як найскорше розв'язатись.

Рівночасно упрашаємо тих Ви. панів і добродіїв, на котрих адреси висилаємо сі справозданя, проби ласкаво як найскорше роздали поблизьким членам і зарядили мітинги над сею справою.

Від Ликвідаційного Комітету.

Х. Хурчів, председ.

Братям Русинам в Хатвельдї і околиці до відема.

В суботу 7-го мая 1910 р.

відбудуть ся заходом аматорського кружка і „Українського Бояна“

Другі Великі Вечерниці

по отсій програмі:

- 1) В. Вітковський: Збішко — марш — відіграє повна орхестра під батуюто шан. автора.
- 2) „Тато на заручинах“, міщанська пригода в І. дії, Григорія Григорієвича.

ОСОБИ:

- Максим Простогуб..... п. Павло Каршневич
- Олена Простогуб..... пні Марія Зарицька
- Осип Простогуб..... п. Теодор Почапський
- Станіслав Порожницький..... п. Іван Севичина
- Кордуля Порожницька..... пні Олена Черін
- Ванда Порожницька..... п-на Катерина Бревка
- Марія Шпельонтальський..... п. Іван Завадський
- Марьяна Шпельонтальська..... п-на Юлія Свірка
- Анджеї Шпекренціцький..... п. Іван Головчак
- Анеля Шпекренціцька..... п на Анна Міцишан
- Матеуш Піданковський..... п. Григорій Волянський

3. Народний гимн „Ще не вмерла“ відіспіває мішаний хор „Українського Бояна“ в супроводі повної орхестри.
4. „Козаченьку куда йдеш?“ — хор.
5. „На беріжку“ — хор.
6. La Cinquantaine — air in eicient style — Gabriel Moria — сольо скрипкове відіграє п. Юрій Черін.
7. „Мово рідна“ — дует, в сопрани п-на! Олена Черін, а альті п на Анна Брунарська.
8. „Боже великий“ — молитва — хор.

Режисер і дїрїгент хору п. М. Марейс.

Після того, по зложеню взаїмних желань з нагоди Великних Свят при свяченім, послїдували буде святочна гостина, на яку отсим запроше сердечно усіх дорогих Родимців Комітет.

Вступ — 50 цнт., 35 цнт., 25 цнт.

Початок точно о 6.30 везером.

Весь дохід призначений на будову нової церкви свв. Петра і Павла при W. 7th St. and College Ave.

Михаїл Роздільський,

АРТ. МАЛЯР

малює церковні образи, декорації і куртини театральні і прикрашає стїни в церквах в ріжних стїлях після власних плянів.

MICHAEL ROZDILSKI

319, 3 Ave., Scranton, Pa.

Наші агенти заробляють \$50 тижнево

продаючи новим способом водно колоровані образи і волоти рами. Копиють комплетно зі шклом 90 цнт., продають се по \$1.98. Прїбїк і інструкції даром. Молодий чоловік в Огайо заробив 22 дол. на один день. Наша торговля образів і рам єсть найбільшою на світі. Потребуюмо в кожнім повіті сего краю одного головного агента. Прїшліть добру рекомендацію, а ми Вам дамо кредит на прїяті 1 місяця. Се дозволяє вамане в великим приходом. Наша фірма валожена уже 25 літ. Ми не єсмо в тресті. Хотемо лише порядних і чесних представителів. Не потребуєть капіталу при нашім занятю. Ми поузімо Вас, як зробити поводжене. Адресуйте сейчас:

WILLIAMS ART COMPANY

2515 W. Taylor St., Chicago, Ill.

Книжки

кі можна дістати вскладі книжок „Свобода“:

Америка	15
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела Книжочка з образ.	35
з Старім і Новім краю	25
Дещо про звїрята	30
Емігрант	15
Жовнір	10
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казка про Жидів	15
Книжка рахункова	50
Марія	10
Многострадалий народ	20
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	\$2
О підземних скарбах	25
Оповіданя	10
Про нутро землі	25
Покуса	10
Про кінець світа	15
Салтур	\$1
Розмова Поляка з Русином	10
Релігійні вірованя	20
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
мерть	10
Степові люде	15
Страїк	20
Стрїляй на смерть, робітничка драма	15
Сонник	30
Говариска ворожка	15
Хто з чого жне	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-англійский тлумач	60
Молитвенники в красній оправі.	
Бог Надежда моя	\$2.50
Хліб душі	2.50
Друг Душі	1.50
Друг Душі (в звич. опр.)	.75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30

Молитвенники в красній оправі.
Бог Надежда моя \$2.50
Хліб душі 2.50
Друг Душі 1.50
Друг Душі (в звич. опр.)75
Молитвенник малий 1.50
Вінець 1.50
Зборник 2.30

Також можна дістати:
Книжочки колекторські церковні 10
Книжочки Братські 10
Помяник померших душ 10
Метрихи хрещеня 3
Метрихи плюбні 3
Метрихи смерті 3
Пішіть на адресу:
Swoboda,
184 Hudson St., New York.

Ім. з 17 нашіми жєлізничий годинник для мушци і жінок, накручує ся без ключика, поволочуваний, а гваранцією на 20 літ, подвійні куверти краско вирівані. Ходить безусловно точно на спеціально зроблений для людей, котрі роблять при жєлізничях, і гварантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми виплемо сей годинник на кожду адресу за послїдлатою (C. O. D.) \$5.75 і за зворот пересилки, в тїм привілейом, що кождий може його оглянути, і если ему не подобяє ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у ньшого купця треба валдатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочений ланьчущок в дармовисом — додає ся даром до кожного годинника.
EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00. Надвишка і нерозділені зиски \$93,000.00. Заснований 1864 року. Провадить загальний банківський бізнес. Видає міжнародні монї ордері, драфти і церсїєлє гроші до всіх частий світа, позичає гроші на реальность. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 літ і виносять тепер около \$500,000.00. Гроші передає через фір у Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Російсько-Американська Лінія.

Одинона без пересїданя поміж Америкою і Росією.
(Russian-Imperial Mail Steamers.)

ПАРОХОДИ відпливають з Нью Йорку:
„Естонія“ — 4-го мая.
„Б рва“ — 1-го червня.
„Росія“ — 15-го червня.
„Ліувяія“ — 6-го липня.

Цїни шифарт:
До Роттердаму. До Лївдїя.
\$31.00 — III класа — \$38.00
\$33.00 III уліашена кл. \$40.00
\$43.00 — II класа В — \$50.00
\$50.00 — II класа А — \$60.00

З Лївдїя:
II класа А \$67.50 — II класа В — \$52.50 III класа \$38.50.
Крім того пасажирі III-ю класою платять \$4.00 як танку жадану американським правительством. 2-5

A. E. Johnson & Co.,
Gen. Pass. Agents,
27 Broadway, New York.

Позір Братства!

Роблю всі братські річи найліпше і найкрасше, в найліпшого матеріалу на душо прїступні ціни і за роботу гварантую. Продаю книжки і на жадане посладоу ціняки.

Бєм довголітнім членом Р. Н. Союзу. Проч в чужиня; удавайте ся до свого! Мій адрес:
STEFAN KALAKUKA
215 Moran Court, Scranton, Pa.

Русини Пїтсбурга!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЬ, ШО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старайтесь пїзнати та пїзнїть складити свої ошадности в стейтовім Банку Ева розі ул. Carson-a і 14-ої. Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цілковито забезпечує Вамі ошадности. У нас складають ся гроші черновї, братські, сирїтські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на базане звїг стейтових контролорів.

Продаємо **Корабельні Карти** на найліпші лінії, а гроші до краю висилаємо по почтовім курєі

German Savings and Deposit Bank
Cor. 14th & Carson St.,
South Side, Pittsburg, Pa.
Й. Е. Рот, прєв. А. П. Міллер, кас.
Ол. Бучак, ур. блнє.

Б. Сулковський і Ко.

виробляє повновласти, контракти, інтабулює садки, веде процес, купує і продає в ираю маєтти, реальности, а під кавцією 15 тисяч доларів послає гроші, продає дешево шифарты, полагаджує справи військові, асєтерунковї і увільнення від вправ. 23

Все веде скоро, ретельно і дешево. В кождім случаю пишїть на адресу
B. SULKOWSKI & CO.,
22 Belmont Ave., NEWARK, N. J.

Одинокий руский адвокат і нотар на цілу Америку Доктор прав
ЮЛІАН ЧУПНА
Консулярний комисар.
Пологаджує всі справи в Галїчїні. Процєса судковї і грунтовї. Відбере гроші від довжників. Справи військовї. Опоряджує контракти, повномочїя і всі инїші документи. Переправджує інтабуляції і всі виписи гіпотечні. 2-3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.
Адрес почтовий:
JULIAN CZUPKA, LL. D.
3 N. MAIN STR. WILKES-BARRE, PA.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлі, шапки, відзнаки, хорутви, уніформн.

Цїниє і проки висїлає даром.
Можете писати до нас по руски, словенски або польски.

В. Н. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAN, PA.

РУСИНИ! Спомагайте своїх Русинів. — Посилайте гроші до краю, купуйте шифарты Руській спілці RUTHENIAI EXCHANGE CO., 184 HUDSON STR., NEW YORK. у даванїтєсь також до неї в справах ґрунтових і військових котрі ся Спілка точно виконує.

ОБЦАСИ І ЗАНЯТКИ

Зроблені зі стали.
(Пішіть по ціняки.)

Для майнера пармера, наєнїєрв і всіх, що працюють при тяжкій роботі. Будете носити довше ваші чоботи. Она дадуть ся легко прїрїпати. Швець може їх вам прїорїпати. Зробляє вамі старі чоботи як нові. Можете купити їх у всіх складах чоботів.
United Shoe Machinery Co., BOSTON, MASS.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Сильні масні вічо Вам не помозуть, наколи Ви терпїте на Ревматизм. PAIN EXPELLER сильнo втираний сейчас принєсе Вам полєкшу і усуне прїчяву болявнє. — В ціні по 25 цнт. і 50 цнт. по всіх другесторах.
F. Ad. RICHTER & CO.
215 Pearl St. New York.

Позір на охоронну марку „Котїєнцї“

HASSAK

Цигаретки з корковим зєнїченем.

Лиш подумайте! Десять таких цигарет з найліпшого і пахучого тютюну за 5 центів! Так цїнних цигаретів доси не було. Се є одинокий вивїр нашої довголітної практики і великих улєкшень у виробі. Продаєсь їх всюда.

5¢

The American Tobacco Co.
111 Fifth Ave., New York City
F 74

Для Церков

виконує всякі роботи з обсягу різбарства і позолотарства як:
Жєновстаси, відшарї, қивоти і ин. бувший управитель різбарської і позолотарської робітні в Товаристві для розвою рускої штучки у Львові.
Іван Луговян,
сїо German Savings & D. Bank
S. S. Pittsburg, Pa.

Вєтупайте в члени Р. Н. Союзу в Америці!

Надіслане.

ПОВІДОМЛЕНЕ!

Підписаний повідомляє своїх Братів Русинів, замешкалих в Атлас, Мнт. Кармель, Шенандоа, Шамокіні Па., тай в інших доокрестних місцевостях або плейзах, що через него можуть безпечно посилати гроші до своїх родин в старім краю; що у підписаного можуть купувати шифкарти, если хотять їхати з Америки до свого старого, рідного краю, або спровадити кого з відтам ту до Америки, бо у него дістануть шифкарти по тих самих цінах, по яких продають їх корабельні компанії; що у него можуть полагоджувати всілякі свої справи так цивільні, як і карні, тутейші і старокраєві; що в кінці у него можуть виставляти всілякі документи правні як: повновласти, контракти, записи довжні, декларації, цессії і умови відносячі ся до їх справ маєткових, спадкових й депозитових, так тутейших, як і старокраєвих, а навіть давати у него робити всілякі скарги і екзекуції, бо для тутейших справ підписаний сам має укінчені потрібні студія (науки) правничі і практику а для старокраєвих справ має в своїм офісі урядників, котрі суть рутинованими правниками і походять з родинних старих країв де покінчили потрібні студія (науки) правничі і практику. Гроші треба засилати до підписаного для пересилки до старого краю в реєстрованим листі, або моні ордером (money order) під адресою:

M. I. Boltun, justice of the peace, N. 352 Exchange, Mt. Carmel, Pa.

M. I. Boltun судія кокою, Мт. Кармель, Па.

В. Геринович: Про воздух 15
Всі оті астрономічні книжки з гарними образками і дуже приступно писані.
Рівночасно доносимо, що найновіша почта привезла Руській Книгарни много нових, дуже гарних книжок, з котрих поручаємо Вп. Родимцям слідуючі:
Кобзар, нове повне видане \$1.00
Всесвітня Історія 60
Як Болгари добули собі свободу 15
Порадник для аматорских театрів 20
Твори Ізид. Воробкевича 60
В зацінгу і па сонці 25
Сьвітломовки Руданського 30
Деять братів і десятиа сестриця Галя 15
Кровавий шлях в II томах 40
Князь і жебрак 50
Записки Українця 50
На далекій півночі 50
Дивний сон і 2) про чуда сьвятих Демазія і Панкратія 10
Пишіть по наш загальний каталог з весняним додатком на адресу:

Ruska Knyharnia
850 Main Str., Winnipeg, Man. Canada.

ДАРОМ! Дамо Вам даром сию прегарну, ві срібляни обкладками, \$10-доларову гармонію, за розширення нашого тютюну між вашими приїздами. Се є першорядний інструмент, за котрий в складі алатунди бьасте \$10.00. Ми не рахуемо Вам за ні цента. Ші шлемо Вам в ріжних гатунках як російській, австрійській, турецькій і босянській тютюну до факки або на папіроси, всего вартости \$6.00. Ви можете легко продати сей тютюн Вашим знакомим, по який се суть найдутні сьвітлові тютюни, які Европееці так дуже люблять. В сей спосіб Ви можете нам розгодувати наш тютюн. В тім самім інструменті в тютюном ми шілемо Вам сию милозвучну гармонію. За тютюн однак численно Вам лиш \$6.00. Можете нам послати у листі \$1.00 наперед, а решту \$5.00 заплатите в найблизшій Ваш експресовій офісі, де можете оглянути тютюн і гармонію. Если пришлете нам цілу суму \$6.00 рівночасно в замовлені, шілемо Вам ще як особну премію старокраєвону факку або машинку до роблення папіросів. Деякі з наших костюмерів прислали нам вже замовленя по кількох разів і поручували наш тютюн своїм урядтедям, що є осянакою, що ми єсмо вірогідними і робимо се що говоримо. — Гроші вертаєсь кождому незадоволеному, если вернете до 7 днів. Не зволікайте, а замовляйте сейчас, вакы що не пізно.

EUROPEAN TOBACCO CO.
33 LEONARD ST., Dep. 52, NEW YORK.

Правичка і нотаріальна канцелярія
переводить найтяжші процеси, аладжує ріжні документи, як контракти, повновласти, довжні скривта, цесії, інтабуляційні подаяні і др., як взагалі
всілякі справи судові у старому краю.
Паміть прямо на сию адресу:
B. Jakubowski & Son
450 Fourth Ave., PITTSBURG, PA.

Чи буде конаець сьвіта?
... Если займаєте ся сим важним питанням, тоді коначно Вам читати отсі книжки, які дістанете за попереднім надісланем гроши в Руській Книгарни у Вінніпегу.
Флімаріон: Небо, з таблицями комет, зьвізд і планет, в гарній оправі \$1.20
Др. І. Раковський: Про землю, сонце і зьвізди з образками 25
Ю. Сірий: Про сьвіт божий 35
Туша Стечинин: Як повстав сьвіт 15
Умінський: Як повстала наша земля і який буде сі конаець 20
Раковський: Вулкани 10
Др. Пулюй: Нові і перемінні зьвізди 40

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

з кав-цією 15.000 долларів (всє ко-рреспонденту Сьвєдму Нью Йорк)

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуючі справи:
Пересилає Гроші до всіх країв по цінах можливо найташших і як найкраще.
Продає Шифнерти на ріжні лівії корабельні до староро краю і в краю до Америки по найташших цінах.
Виробляє повновласти, контракти купна і продажі та осмотроні підписом конзуля; перепроваджує великі инші справи зі судами і старокраєвими властями.
Полагоджує справи військові, як увільнене від асєтируак, військової контролі, увільнене від виправ і т. п.
Миняє гроші — старокраєві на американські і американацькі на краєві після біжучого курсу.

Адреса:
Ruthenian Exchange
184 Hudson Str., New York, N. Y.

ДАРОМ! одна пачка славних ліків „GALEN“

Чи Ви хорі? Ліки „GALEN“ вилічили тисячі людей, вони вилічать і Вас. Пошто платити великанські суми гроши за лічене, наколи Ви можете вилічити себе сами.
Пришліть свою точну адресу, і ми Вам вишлемо відворотною поштою прібний лік „GALEN“ цілком даром.
1. RUMATINA лічить ревматизм, невралгію, пухлину і т. п. недуги. Ціна 3 дол. Прібка даром.
2. PERSOLA лічить болізна жолудка і т. п. внутрішні недуги. Ціна 3 дол. Прібка даром.
3. FORTOLA, патентований лік для нервовних, ослаблених та утриваних полови сил. Ціна 5 дол. Прібка даром.
4. SANGUINOLA вилічує малярію, пропасницю, лихорадку, малокровність, біль носа, очей і горла. Ціна 4 дол. Прібка даром.
5. ASMOLA лічить зі знаменитим успіхом всі грудні болізни, як чахотку, астму і хронічний кашель. Ціна 3 дол. Прібка даром.
6. VIROLA вилічить в короткім часі гемороїди і вагробне крові. Ціна 3.50. Прібка даром.
7. NEMORA знамените средство проти гемороїдів, викидів і т. п. недуг. Ціна 3 дол. Прібка даром.
8. MERPOTA цілковито лічать сифіліс, трипер і рани на тілі. Ціна 3 дол. Прібка даром.
9. PELOCRESE являє ся хоршим ліком проти випаданя волося і болу голови. Ціна 3 дол. Прібка даром.
10. PROFILACTA в короткім часі вилічує жіночі недуги, як плєдність, нерегулярні періоди, білі улвави і т. п. Ціна 3 дол. Прібка даром. — Адрес: 15-18

GALEN CHEMICAL CO.,
227 WEST 74-th STREET, NEW YORK CITY.

„ДУШПАСТИР“

се прекрасна, широруська церковно-народна Газета.

Виходить в Філадельфії кождого місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі сьвіта. В „Душпастир-і“ друкують ся важні для всіх оголошеня гр. кат. канцелярії Епископськой. Не брак там і жартів веселих та сьмішних, і красних образків. „Душпастир“ всім подобає ся — всі его хвалять. Коштує на цілий рік так тут в Америці як і до старого краю всего лиш \$1.20.

Читайте, що пишуть за „Душпастир“:
Canora, Sask., Canada, Март 29, 1909.
Всечесна Редакция Душпастир! — ...Признаю Вам шире правду, що нїяка часопись так не вдоволила мене, як ся наша, цюрого часопись „Душпастир“... Ся часопись то єсть так, якби в дуже сильну посылку, легкий, маннистий дощ... Незай засіле благодать Божа над сим початком так гарного і сьвятого діла! — З поважанем Олекса Хабун.
Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастир“, майже що дня. Тож замовляйте „Душпастир“ чим-ськоше для себе і для Ваших своїхів і знакомих тутки і в краю.
„Душпастир“ повинен бути в нождій руській хаті.
Гроші на „Душпастир“ треба посилати (найліпше почтовим моней-ордером) на імя:
Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“
під покровом сьв. Арх. Михаїла.
„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAN, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від \$30—65.00
Ризи сьвітлі від..... \$35, 40, 55, 60, 80 і висше
Стихарі від..... \$6.00
Ручники, вилтони, хоругви з образами від \$30.00 і в.
Чаші від..... \$20, 35, 40, 50 і висше
Ліхтарі, Служебники, Евангелія від \$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.
Цьвіти на престол і до сьвічок по ріжній ціні.
Приймає ся замовленя на нові річі і до направи старі ризи.
ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСЬКІ, ПАСИ і проче.

Сьвітло церковне:
СЬВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образками по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.
Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.
Тройні ручно декоров. 5, 6, 50, 7, 9, 50 д. Угля до кадильниці 28 цнт.
Пачка (120) запалічів 24 цнт. Олива гальон 1.10 дол.
Сьвічки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.
„ „ 4 на ф. і 6 на фунт..... 22 „
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт 22 „
Сьвічки стеаринові..... 16 „
„ „ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.
Сьвічки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.
Чадило 50 і 55 цнт. за фунт.

Братя Родимці! Хто в Вас має до полагодженя в спрам всякого рода: грошеві, грунтові, веселіві і провізоріальні, зробити реституцію то є подане о відковлене терину в справах цивільних як і карних, внести рекурсе якийнебудь або відклик, перепровадити перетрацію спадкову, списати інвантар, контракт купна, продажі, найму і даровизни, скривт довжний, квіт екстабуляційний, повномоче, цессію, тестамент і т. п. — так само, хто хоче полагодити справу військову, пекай в повним довірем удасть ся до моєї чисто правничої канцелярії, а всяку пораду листовну чи устну отримає безвлатно.
Ваш Родимець і Адвокат Крайовий 16-19
KAROL JAZWIŃSKI
233 FITZWATER STR., PHILADELPHIA, PA.

Оден з найбільших броварів в Америці

Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него ніколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

E ROBINSON'S SON
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.
Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.

Варто прочитати! Фарми! Варто прочитати!

Хочете мати свій власний дім і навалон землі, котра може Вам принести від 200 до 500 долларів доходу від акра?
Хочете мати залєвнену будучність і жити щасливо і в достатку?
Читайте з увагою!
Купіть 10-ть акрову фарму в Yorktown, Virginia.

В тім огороді Сполучених Держав, при впливі ріки York до заливу Chesapeake. Нема там зимна ні горяча. Два жнива в році. 10-ть акрів найліпшої землі в сьвіті залєвнить кождому незалежне житє, позаяк вчасні ярини і їх легка продаж на місци може принести \$200 і більше доходу від акра.
Поучаємо кождого, як і що сіяти. Удержуємо фахового учителя рільництва і маємо досьвідчальну фарму, котра служить як школа для управи. Маємо також фарми зі всякими будинками і інвентаром в всіляких цінах.
Дорога з Philadelphia-і коштує \$3.50 цнт. Напишіть по близші інформації і коли хочете приїхати.

CHESAPEAKE LAND CORPORATION, 902 Walnut St., Philadelphia, Pa.

Купіть 10 акрів, заплатіть часть, а решта майже сама сплатить ся.
Робота залєвнена кождому купуючому.
Фарми без будинків.
\$100 готівкою. \$10 місячно